

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja - 2016. augusztus XXVII. évf. 8. szám - 390 Ft

APRÓHAD

9770865693006.16008

**A MAGYAR HONVÉD
MAGAZIN KÖVETKEZŐ
SZÁMA
2016. SZEPTEMBER 16-ÁN
JELENIK MEG.**

HM ZRÍNYI
TÉRKÉPÉSZETI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS
SZOLGÁLTATÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

HADERŐ

Veszélyforrások 4

Tudástár 8

NAGYVILÁG

Radar 12

Missziós hírek 14

SEREGSZEMLE

Könnyebb, okosabb 16

Júliusban történt 20

Ciprusra készülve 24

Üzenet keletre 28

Katonanemzedékek 30

A levegő párdoucai 32

HADITECHNIKA

Ismét főszerepben 36

HÁTORSZÁG

Repülőmúlt 40

Isonzó Express 44

Hadikultúra cseh módra 48

Gyors győzelem 52

Apróhad 56

Tisztelgés a levegőből 60

Közérdekű 62

**A Honvédelmi
Minisztérium magazinja
XXVII. évfolyam 2016.
8. szám**

Kiadja a HM ZRÍNYI Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

Felelős kiadó:

Benkóczy Zoltán
ügyvezető

Nyomtatás:

A kft. saját nyomdájában

Felelős vezető:

A kft. ügyvezetője

Szerkesztőség: 1087 Budapest,
Kerepesi út 29/B Postacím: 1440
Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315,
HM: 27-913 fax: 459-5351
E-mail: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

Szabó Béla

Főszerkesztő-helyettes:

Feith László

Olvasószerkesztő:

Győri László

Lapszerkesztők:

Sinka István, Trautmann Balázs

Régió-tudósítók:

Galambos Sándor, Kálmánfi Gábor

Fotóriporterek:

Dévényi Veronika,
Rácz Tünde (képszerkesztő), Tóth László

Tervezőszerkesztő:

Gábor Mariann

E havi magazinunkat

Feith László szerkesztette

Borítófotó: Kálmánfi Gábor

ISSN: 0865-6932

Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség
(European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletága (1089 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailben: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.

További információ:

06-80-444-444

56 A fiatalok körében idén is hatalmas népszerűségnek örvendtek a haderő honvédelmi, pályára irányító táborai.

Új hadszínterek,
régi problémák

VESZÉLYFORRÁSOK

A 2016 JÚLIUSÁBAN, VARSÓBAN TARTOTT NATO-CSÚCSTALÁLKOZÓ FONTOS VÁLTOZÁSOKAT HOZOTT A KATONAI SZÖVETSÉG ÉLETÉBEN. A HANGSÚLYOK ELTOLÓDÁSA, AZ ÚJ FELADATOK MEGJELENÉSE A SZÖVETSÉG MINDEN ORSZÁGÁT, ÍGY HAZÁNkat IS ÉRINTI.

A szövetség Varsóban egyértelműen meghatározta a NATO-t keletről és délről egyaránt érő veszélyforrásokat – emlékeztetett dr. Ruszin Romulusz ezredes, a Honvéd Vezérkar Hadműveleti Csoportfőnökségének csoportfőnök-helyettese, megbízott csoportfőnöke. Magyarországot, köszönhetően geo-stratégiai helyzetének, mindkét kihívás érinti, s mint a katonai szövetség tagja, nem teheti meg, hogy nem reagál ezekre. Ennek egyértelmű jele, hogy a keleti fenyegetettség ellensúlyozása miatt, a visegrádi együttműködés országaival közösen, 2017-től a balti államokban rotációs alapon egy század folyamatosan kiképzési tevékenységet hajt majd végre, közösen dolgozva a befogadó

nemzeti támogatást nyújtó ország katonáival.

– Fontos megjegyezni, hogy ezzel egy időben a saját határainkon megtapasztalhatjuk: a déli fenyegetettség – tehát az extrém migrációs hullám, a terrorista sejtek megjelenése Európában – milyen valós veszélyt jelent. Az, hogy a NATO deklaráltan is részt vesz majd ennek a fenyegetésnek a kezelésében, segítséget jelent hazánk számára, egyben egész Európának – tette hozzá az ezredes.

Ugyanilyen fontos az is, hogy egy koalíciós művelet zajlik folyamatosan Irakban és Szíriában. A Magyar Honvédség a 17/2015. (IV. 17.) számú országgyűlési határozat alapján részt vesz az Iszlám Állam elleni nemzet-

közi műveletben, s lényeges változás, hogy itt is megjelennek majd a NATO erői. Ennek pontos kidolgozása csak most kezdődött el. Ugyanakkor az már kijelenthető: a miniszterelnökök Varsóban egyetértettek, hogy a NATO ebben a műveletben is kiképzés-támogatást hajt majd végre, nem kíván harcoló alakulatokat küldeni az iraki vagy a szíriai hadszíntérre. A Magyar Honvédség jelenleg is a kiképzésben vesz részt aktívan. A katonai szövetség szerint az a cél, hogy a helyi erők legyenek képesek megvívni a saját csatáikat, érdekeiknek megfelelően. Ehhez a NATO segítő jobbot nyújt az iraki erőknek, akár a felkészítésben, akár a képességek kialakításában. Azok az országok, amelyek egyetér-

tettek a koalíció értékeivel, céljaival, hazánkhoz hasonlóan eddig is segítettek, legyen szó kiképzésről, felszerelésről vagy fegyverzetről.

Ruszin ezredes azonban hozzátette: ma Magyarországon a honvédség legfontosabb feladata az ország határainak védelme, a migrációs helyzet kezelése. Azt is érdemes megemlíteni, hogy térségünkben egyedül hazánk vesz részt katonákkal is az Irakban zajló műveletben. Az ország lakosságá-

gának számához, teljesítőképességéhez és a fegyveres erők létszámához mérten pedig Magyarország jelenleg is nagyon előkelő helyen áll az iraki műveletekben aktívan szerepet vállaló szövetséges országok között.

KÖZÖS FELADAT

Az Afganisztánnal kapcsolatos magyar szándék régóta változatlan: az „együtt be, együtt ki” elvet követve szövetségeseinkkel közösen folytatjuk a kiképzést, az afganisztáni kormány és a fegyveres erők támo-

gatását. Azokat a terveket, amelyek az afganisztáni szövetséges jelenlét folyamatos csökkentéséről szóltak, felülírták az események. Addig, amíg szövetségeseink is a hadszíntéren maradnak, változatlan létszámmal és képességekkel továbbra is részt veszünk a feladat végrehajtásában.

– Az afganisztáni művelet fontos számunkra katonáink folyamatos tapasztalatszerzése miatt is. A művelet karaktere az utóbbi évek során nem változott jelentősen, de a Magyar Honvédségbe új katonák is érkeztek, érkeznek, akik még nem rendelkeznek missziós tapasztalatokkal, illetve a már „rendszerben lévők” is előrelépnek, új feladatköröket, felelősséget is kapva. Az egyének és a kisalegységek mindig tanulnak: új környezet, új feladatok, új parancsnokság vár rájuk. Mindig van olyan katonánk, aki először teljesít szolgálatot Afganisztánban – jegyezte meg az ezredes.

Szintén a közös munkát erősíti a NATO-erők integrációs egységének (NATO Forces Integration Unit – NFIU) magyarországi felállítása, amely a teljes műveleti készenlétet 2017 közepén éri majd el. A Székesfehérváron létesített NFIU is több

üzenetet hordoz magában. Egyrészt nem minden tagországban létesítettek ilyen szervezetet (Magyarország, Szlovákiával közösen, a második körben csatlakozott ehhez a kezdeményezéshez). Az, hogy egy ilyen NATO-parancsnokság települ Magyarországra, a kollektív védelemnek is fontos része. Segítséget nyújthat abban is, hogy ha a NATO Reagáló Erő (NATO Response Force – NRF) azon belül is a Nagyon Magas Készenléti Összhaderőnemi Erő (Very High Readiness Joint Task Force – VJTF) bevetésére sor kerülne hazánkban, azt a magyar védelmi tervekkel összehangolva lehet segíteni. A parancsnokság egy esetleges krízis bekövetkeztekor pontosan tudja koordinálni a NATO-csapatok mozgását, hiszen rendelkeznek az ehhez szükséges hely- és környezetismerettel.

BALTI FELADATOK

Az ukrajnai krízis kirobbanásakor a balti államok azonnal jelezték: szeretnék, ha több NATO-katona jelenne

meg a területükön, demonstrálva a katonai szövetség erejét. Magyarország az elsők között válaszolt, így a Litvániában megrendezett Iron Sword 2014 gyakorlaton a honvédség részéről egy lövészsorozat vett részt, ezt követően pedig az egység több kiképzésen dolgozott együtt balti és amerikai katonákkal is.

2016 első félévében a Visegrádi Négyek (V4-ek) adták az EU Battlegroup (EU BG) készenléti szolgálatát. Ennek során bebizonyosodott, hogy a négy ország katonái EU-s keretek között is megfelelő képességet tudnak felmutatni. Ekkor fogalmazódott meg az a gondolat, hogy ha ennyire jó az együttműködés, akkor miért nem segítünk együtt a Baltikumban is? Miután a balti országok részéről az igény továbbra is fennáll, ezért úgy döntött a V4-ek politikai és katonai vezetése, hogy 2017-ben, negyedévenként történő váltással, egy lövészsorozat folyamatosan a balti államokban hajt végre feladatokat. Az együttműködés egyelőre egy évre szól, így egyfajta tesztidőszakot is jelent. Ha a V4-es

országok, illetve a befogadó nemzet tapasztalatai kedvezőek lesznek, és számukra megfelelőnek bizonyul ez a fajta segítségnyújtás, akkor lehet azon elgondolkodni, hogy folytassuk-e ezt az együttműködést, s ha igen, akkor milyen keretek között.

A magyar század katonái a befogadó nemzet egységeivel hajtják majd végre közös gyakorlatokat, kiképzési rendezvényeket. A várakozások szerint katonáink a többi NATO-tagország ott lévő alakulataival is közösen dolgoznak majd. Magyar részről a szándék megvan, nyitottak vagyunk arra, hogy részt vegyünk két- vagy többoldalú gyakorlatokon.

RÉGI-ÚJ VESZÉLYEK

A három klasszikus hadszíntér (szárazföld, levegő, víz) mellett ma már két újabbról is beszélhetünk (világűr, cyberter). Magyar és nemzetközi szempontból egyaránt fontos, hogy a NATO Varsóban deklarálta az új hadszínterek elfogadását, amellyel minden tagállamnak, így Magyaror-

szágnak is foglalkoznia kell. Az informatikai hadszíntér Magyarország számára is rendkívüli fontossággal bír. Hazánk már régebb óta komolyan foglalkozik azzal, hogy cybervédelmi képességeit folyamatosan fejlessze, megvédve az országot, a rend- és honvédelmi erőket az informatikai támadások ellen, de például az ukrán informatikai rendszerek fejlesztését is segítettük magyar szakértőkkel.

– Lehetséges, hogy a 21. században fontosabbá válik és gyakrabban lesz műveletek helyszíne a cybertér, mint a klasszikus három hadszíntér bármelyike – tette hozzá Ruszin Romulusz.

Ugyan a varsói csúcsértekezleten a hibrid hadviselés is előtérbe került, de az ezredes jelezte: nem új veszély-

forrásról beszélünk, csupán most nagyobb hangsúlyt kap egy jól ismert fenyegetés. Ha az arányokat tekintjük, akkor viszont valóban észlelhető súlyponteltolódás a hagyományostól a hibrid hadviselés felé. Az eddigi összecsapásokat, háborúkat sem lehetett csupán katonai konfliktusként kezelni. Mindig volt politikai, gazdasági, információs vetületük is. Az, hogy egy konfliktus mekkora része szigorúan vett katonai, és mennyi az információs hadviselési, a gazdasági ráhatás, s hogyan használják a politikai tőkét, az valóban megváltozott. Természetesen Magyarország is komolyan foglalkozik ezzel a területtel. A délről jelentkező migrációs nyomás sem kezelhető tisztán

katonai eszközökkel, hiszen ennek is vannak gazdasági, politikai, információs, sőt környezeti elemei is. Ezeket egységes rendben kell kezelni, s ennek megfelelően kell kialakítani vezetési elemeinket és rendszereinket is. Bár a tanulás itt is folyamatos, de a határainknál elérték azt mutatják: képesek vagyunk eredményesen tevékenykedni.

ELŐTÉRBE A FEJLESZTÉSEK

– Megkönnyítik a védelmi és katonai tervezők mindennapjait, hogy pontos elképzelésekkel rendelkezünk a jövőre nézve. A magyar kormány rögzítette, hogy a következő esztendőknél során mennyivel emelkedik majd a védelmi költségvetés. Ennek köszönhetően pontosan tudjuk, mennyi jut a három fő területre: a személyi juttatásokra, a fenntartásra és a fejlesztésekre. Ismertek a fejlesztési prioritások is. A kormány által meghatározott hosszabb periódus egyben azt is biztosítja, hogy komoly képességfejlesztés indulhat el a Magyar Honvédségen belül. A legfontosabb terület mindenféleképpen a katona egyéni harcászati felszerelésének fejlesztése. Emellett foglalkoznunk kell a NATO-nak felajánlott zászlóaljharccsoport-képességek fejlesztésével, a cybervédelemmel, a felderítéssel, a különleges műveleti képességek növelésével (ezek egyben a hibrid hadviselés fontos elemei is), és – tanulva a jelenlegi kihívásokból – a katonai rendészeti képességekkel. Magyarországnak bizonyítania kell, hogy az országot, a rendőri erőkkel együttműködve, képes megvédeni. Ezt tesszük nap mint nap. Ugyanakkor legalább ennyire fontos eleget tenni a Varsóban is megfogalmazott kollektív védelemnek, igazolva azt, hogy szövetségeseinkkel együttműködve Magyarország a NATO értékes tagja. En úgy gondolom, hogy ezt a magyar katonák nap mint nap bizonyítják. Ha a szövetségnek szüksége van a magyar katonákra, a magyar képességekre, akkor azt a saját erőforrásaink maximális kihasználásával a lehető legmagasabb szinten igyekszünk biztosítani – hangsúlyozta Ruszin Romulusz ezredes.

Adatok egy helyen

TUDÁSTÁR

MINDEN SZERVEZET MUNKÁJÁT SEGÍTI, HA A MŰKÖDÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ADATOK KÖNNYEN ÉS GYORSAN ELÉRHETŐK. NINCS EZ MÁSKÉPP A MAGYAR HONVÉDSÉGNÉL SEM - MÉG HA AZ ELSŐ LÉPÉSEK NEM IS BIZONYULNAK EGYSZERŰNEK.

Két forrásból is merítették az elektronikus nemzetközi gyakorlatok és kiképzési rendezvények programjának (e-GYKRP) kidolgozói – mondta el az MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság (korábbi nevén MH Kiképzési és Doktrinális Központ, MH KDK) gyakorlattervező osztályának vezetője, Birovecz István ezredes.

– NATO-beosztást betöltve magam is találkoztam a NATO Military Training & Exercise programjával (MTEP), amely egy interneten keresztül elérhető nyílt rendszer. Itt lekérdezhetők a NATO, illetve a szövetséges hadseregek kiképzési rendezvényeinek, gyakorlatainak fontosabb adatai, törzslapjai is. A fejlesztéshez a napi tapasztalat is lökést adott. Amikor 2014-ben ide kerültem, azt vettem észre, hogy itt egy területért egy ember felelős. Így

előfordult, hogy napokat, akár egy hetet is várni kellett a szükséges információra. Ez vezetett ahhoz, hogy egy olyan rendszeren gondolkozunk el, amely a kiképzéssel foglalkozók részére képes megfelelő adatbázist biztosítani. Már korábban is létezett a gyakorlatok és kiképzési rendezvények programja (GYKRP), ami egy papír alapú, évente megjelenő kiadvány volt akkoriban. Ebből adódóan nem volt lehetőség módosítani, frissíteni azután, hogy aláírásával is elfogadta a vezérkar főnöke, majd kinyomtatták és eljuttatták az érintettekhez. Pedig az élet nem áll meg: a gyakorlatok időpontjai, a konferenciák, a részt vevő állomány, a felhasználható pénzügyi keretek folyamatosan változnak. Ezeket a változásokat azonban a nyomtatott kivitelnél nem lehet követni – mutatott rá Birovecz ezredes.

WEBRE AZ ADATTAL!

– Az ötlet éppen ezt a hiányosságot orvosolta: mi lenne, ha létrehoznánk egy web, illetve portál (share point) alapú rendszert, amely lehetővé tenné, hogy folyamatosan frissítsük a változó

adatokat? Ezzel megoldhatóvá válna, hogy mindenki lássa, elérje azokat. Így egyfajta szolgáltatást nyújtanánk azoknak is, akik ugyan nem szorosan a kiképzéssel foglalkoznak, de ezzel összefüggő adatokat használnak. Gondolok itt például a sajtóosztályra, a nemzetközi együttműködési főosz-

tályra, vagy a vezérkari titkárságra – jegyezte meg az osztályvezető.

A parancsnokság szakemberei számára ez az adatbázis természetesen napi szinten használt munkaeszköz. A Magyar Honvédség egésze részére is nyitva áll az e-GYKRP egy része, a belépéshez azonban STN (Magyar Honvédség Intranet) hozzáférés szükséges. Belépve, alapesetben, a naptári megjelenésű, azaz a 12 hónapra felosztott évet bemutató felület érhető el, ahol a különböző színekkel egyfajta vizuális kódolást teremtve láthatók a kiképzési események. A gyakorlatok projektkódjára (amely az egységes betűkódnak köszönhetően azokat a szervezeteket is azonosítja, amelyek felelősek a gyakorlatok megtervezéséért és végrehajtásáért) rákattintva lehet eljutni a gyakorlat általános adataihoz (elnevezése, elrendelője, a végrehajtásáért felelős, a gyakorlatot irányító törzs, a hazai és nemzetközi

résztevők, a végrehajtás dátuma), illetve egy rövid leírásról magáról a gyakorlat tárgyáról, céljáról.

– Munkaidőnk jelentős része ezeknek az információknak az átadásával megy el, így viszont néhány kattintással mindenki hozzáfér ugyanazokhoz az információkhoz, amelyeket mi tudnánk átadni az igénylő szervezetnek. Nekem is utána kell nézni egy-egy kérdésnek, hiszen több mint 160 kiképzési esemény minden (és ráadásul gyakran változó) adatát én sem vagyok képes fejben tartani. Azok jogosultsága, akik kiképzéssel, gyakorlatokkal foglalkoznak, kiterjed már a szerkesztésre is. A gyakorlatokért felelős személy képes feltölteni és szerkeszteni az általa tervezett-szervezett kiképzési rendezvény minden dokumentumát, adatát. Szintén ezeket a jogköröket adtuk meg azon szervezetek főnökeinek, vezetőinek, akiknek a felelőssége kiterjed a kiképzési ren-

dezvényekre, így ők ellenőrizhetik, hogy beosztottaik feltöltik-e a szükséges információkat, így téve azokat elérhetővé mások számára is – mondta az ezredes.

Bár az MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság a pénzügyi keretek felhasználását illetően csak a nemzetközi gyakorlatokért „felel”, de az elektronikus adattár felemás, hiányos lenne a hazai rendezvényekre vonatkozó információk nélkül. Ezeket így projektkód és a költségvetéssel összefüggő adatok nélkül (hiszen nem a parancsnokság a pénzügyi keretük gazdája), de ugyanúgy feltöltik az adatbázisba.

EGY NYELVEN BESZÉLNI

– A vizuális adatbázis „lelke” az egységes könyvtárrendszer, amely megkönnyíti az információk elérését.

Megalkottunk egy egységes fájlnevezési rendszert is, a gyors keresés érdekében. Ennek megfelelően minden állomány neve a projektkódból, utána a dokumentum típusának (törzslap, kiutazási engedély, költségvetési terv, elszámolás stb.) egységesített rövidítéséből, a kiképzési esemény rövidített megnevezéséből, majd az évszámból áll. A rendszer nagyon egyszerű, kezelőbarát, hiszen alapvetően egy logikai elvnek megfelelő könyvtárrendszerről beszélünk – hallhattuk Birovecz ezredest.

A különböző katonai szervezetektől érkező összekötők két alkalommal vehettek részt a rendszerről és annak használatáról szóló előkészítésen.

– Megmutattuk nekik, hogy mi képp lehet gyorsan és könnyen megtalálni az adatokat. A felkészítés nehézségét inkább az adta, hogy saját benyomásaink szerint a meghívottak ezt inkább egy újabb pluszmunká-

nak tekintették. Bár minden kijelölt személy (45 fő) részt vett a felkészítésen, de csupán egynegyedük használja a mindennapokban, azaz tölti fel és szerkeszti is az adatokat. Amíg a felhasználók nem érzik, hogy ez az egységes információs „adattárház” mekkora előnyt jelenthet a mindennapok munkájában, addig a rendszer működtetéséhez szükséges „bedolgozásra” is nehéz rávenni őket. Véleményünk szerint pedig egy nagyon kicsi pluszmunkával rengeteg információhoz lehet jutni – mutatott rá az osztályvezető.

Birovecz ezredes említett egy példát is: az olyan, sokszor használt dokumentumokról, mint a költségvetési terv, a kiutazási engedély, az úti jelentés vagy a különböző elszámolások, a rendszerben minták találhatók, amelyek megkönnyíthetik az alakulatok mindennapi munkáját.

VISSZAJELZÉSEK

– A működéshez, a fejlesztéshez nagy szükség van a felhasználók visszajelzéseire is. Jöttek és jönnek is ésszerű javaslatok tőlük – erősítette meg az ezredes. Példaként említhető, hogy a pénzügyi területtel foglalkozó dokumentumok, költségvetési tervek esetén a projektkód mellett a nyilvántartási szám is részét képezi már az elnevezéseknek. Szintén felhasználói igény, hogy a jelenlegi, papír alapú helyett, a megfelelő jogszabályi változások után, elektronikus aláírással hitelesített, digitális ügyintézésel lehessen megoldani a különböző engedélyek, iratok kezelését. Így nyomtatás nélkül lehetne követni egy-egy dokumentumot a teljes ügyintézési folyamat során.

Hasonló igényként jelentkezett a keretmaradványok követése. A gyakorlatok tervezői is kíváncsiak lennének a megmaradt pénzügyi forrásokra, amelyet a parancsnokság jelenleg csak saját nyilvántartásában vezet. Birovecz ezredes véleménye szerint ezt a pénzügyi információt is elérhetővé kell tenni a megfelelő felhasználói kör számára, hiszen így nagyban megkönnyíthető az év közben jelentkező, új kiképzési ren-

dezvényekre szóló igények kezelése, átcsoportosítások kezdeményezése. Ha az online rendszerben a naprakész pénzügyi adatok is megjelennek, akkor gyorsan eldönthető, lehetséges-e valahonnan átcsoportosítani a rendezvény finanszírozásához szükséges összeget.

Ezt segíti az is, hogy megfelelő szűrők alkalmazásával gyorsan kimutatható, ha valaki a megadott határidőkön belül nem töltötte fel a gyakorlatokkal kapcsolatos, szükséges dokumentumokat – például a költségvetési elszámolást.

Az ezredes fontosnak tartotta megjegyezni azt is, hogy 2014-hez képest ma már látványosan több adat, ügyszer érkezik be a parancsnoksághoz, köszönhetően az elektronikus rendszernek. Jövőbeli feladat a lö- és gyakorlóterekre, azok igénylési rendjére, a szimulációkra vonatkozó információk bevitele a rendszerbe. A folyamat nem állhat meg, mindig vannak újabb és újabb ötletek a továbbfejlesztéshez.

BIZTONSÁGBAN

A tűzfalakkal védett STN-rendszer biztonságos, de egyben az e-GYKRP egyik hátrányát is jelenti, hiszen ezen keresztül csak itthonról, STN-csatlakozással rendelkező számítógépekről érhető el az adatbázis. A külképviselleteken, a külföldi szolgálati helyeken is gyakran szükség lenne azokra a naprakész információkra, amelyeket a rendszer nyújtani képes. Lehetséges, tette hozzá Birovecz ezredes, hogy az adatbázis egy részének internetes elérése lesz a megoldás, hasonlóan a NATO MTEP programjához. Az alapadatokat így bárhol, bárki képes lenne elérni, megtekinteni. A rendszer mélyebb, több információt tartalmazó része pedig továbbra is csak az STN-eléréssel rendelkezők számára lenne nyitott.

– Legfontosabb feladatunk jelenleg az ideiglenes működési engedély megkérése a HVK Híradó, Informatikai és Információvédelmi Csoportfőnökségtől, majd a rendszer tesztelése után a végleges működési engedély elkészítése – zárta a beszélgetést az osztályvezető.

DÁN BESZERZÉS

A dán kormány határozott: a parlamenti pártokkal egyeztetve a Lockheed Martin F-35A Lightning II, ötödik generációs, nehezen felderíthető vadászbombázó repülőgépeire cserélik le a jelenleg használt F-16AM/BM Falcon típust. A 27 repülőgép beérkezése után az 1980 óta használt Falconok utolsó példánya 2024-ben köszön majd el a dán légierőtől. Az F-35-ösöket a Skrydstrup melletti – az új gépek 2021-es beérkezése előtt modernizáláson áteső – repülőtérén üzemeltetik majd. A beszerzés értéke hárommilliárd dollár, amely természetesen tartalmazza a szükséges logisztikai, támogatási és kiképzési csomagokat is.

Dán Védelmi Minisztérium

ÚJ GYAKORLÓGÉPEK IZRAELBEN

Átadták a harmincadik, egyben utolsó Aermacchi M-346 Lavi sugárhajtású, transzszonikus sebességű, kétüléses gyakorló-repülőgépet az Izraeli Űr- és Légierőnek. Ezzel a típussal az A-4N Skyhawk könnyű támadó repülőgépeket váltották le, amelyeket 2015. december 13-án vontak ki a hadrendből. Az izraeli pilóták a 2012-ben vásárolt M-346-osokon kapnak majd haladó továbbképzést az F-35I Adir vadászbombázókra, amelyekből az első két példány várhatóan még az idén megérkezik. Az M-346-osok eddig már 10 ezer felszállással közel 7500 repült órát teljesítettek.

Leonardo-Finmeccanica

BEVETHETŐ A PROVENCE

A francia haditengerészet vezérkari főnöke, Bernard Rogel admirális bejelentette: teljesen hadra fogható a második Aquitaine-osztályú fregatt, a D652 PROVENCE. A FREMM többfeladatú fregattok francia változatát (Olaszország, Marokkó és Egyiptom haditengerészete vásárolt ilyen úszóegységeket) alapvetően felszíni hajók és tengeralattjárók elleni küzdelemre optimalizálták, emellett elláthatnak légvédelmi tevékenységet is. A legalább 1000 kilométeres hatótávolságú, 16 cellás, függőleges konténerből indítható SCALP Naval cirkálórakétáknak köszönhetően nagy hatótávolságú csapásmérésre szintén alkalmasak.

Francia haditengerészet

A LEGHOSSZABB HÍD

A lengyelországi Chelmno mellett, a Visztula folyón üzemeltették a NATO történelmében összeállított leghosszabb M3 úszó hadihidat. Az Anakonda 2016 hadgyakorlat során a 350 méter hosszú pontonhidat 8 brit és 22 német elemből építették össze, alig 35 perc leforgása alatt. A német hadsereg 130. műszaki ezrede és a brit hadsereg 23. műszaki százada által „összeüsztatott” hídon átkeltek a NATO legnehezebb harckocsijai is, mint a német Leopard 2A6, az amerikai M1A2 Abrams vagy a brit Challenger 2. Az amerikai eredetű M3-as hídrendszert a katonai szövetségen belül csak az említett német és brit műszaki alakulat alkalmazza.

GDELS

VÍZEN A DAEGU

A közelmúltban vízre bocsátották a dél-koreai haditengerészet első, továbbfejlesztett FFX-II fregattját. Az Incheon-osztály második sorozatának első hajóegysége, a 3200 tonnás vízkiszorítású, kettős, dízel-gázturbinás meghajtással rendelkező FFG-818 DAEGU elsődleges feladata az észak-koreai szárazföldi célpontok támadása lenne, s ehhez az 500 kilogrammos robbanótöltettel felszerelt Hyunmoo-3 cirkálórakétákat alkalmazhatja. A hajók ellen SSM-700K Hae Sung irányított rakétákat, míg az egyre nagyobb fenyegetést jelentő észak-koreai tengeralattjárókkal szemben K745 Blue Shark torpedókat vetethet be.

KBS World Radio

ROBOTHARCOS

Önálló műveletek végrehajtására alkalmas, a feladattól függően lánctalppal vagy gumikerekekkel felszerelhető, felfegyverezhető harctéri robotot mutatott be az Eurosatory 2016 kiállításon az izraeli IAI. A RoBattle nevet kapott nagyméretű jármű modulszerűen szerelhető össze, a feladatnak és a hadszíntér terepviszonyainak megfelelően. A robot képes felderítő-, hírszerző-, megfigyelő- és tűzszerészfeladatot is ellátni, de felfegyverezve alkalmas védelmi, konvojkísérő vagy kisebb harci bevetésekre is. A RoBattle a kívánt autonómia-foknak megfelelő vezérléssel szerelhető fel, így a megrendelőtől függ, mennyire önállóan működik a jármű.

Israel Aerospace Industries

VÁLTÁS ► SZARAJEVÓBAN

Immár az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred zászlaja is ott leng a szarajevói Butmir táborban. A magyar kontingens gerincét adó győri alakulat katonái július elején érkeztek a művelti területre, majd a váltással kapcsolatos teendők elvégzése után megtörtént a parancsnoki beosztás ünnepélyes átadásátvétele. Az eseményen Sáfár Albert dandártábornok, az EUFOR törzsfőnöke megköszönte a 18. váltás áldozatos munkáját Fürst Tamás ezredesnek, a távozó kontingens parancsnokának, míg utódjának, Stoszek János alezredesnek sikeres és eredményes munkát kívánt.

Kép és szöveg: Jely Gusztáv őrnagy

KÉSZENLÉT ► AZ EUFOR- KONTINGENSNÉL

Az EUFOR-parancsnok kérésére, dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke jóváhagyásával, az MH EUFOR Kontingense Szarajevóban szolgáló magyar manőverszázadának katonái egy nappal hazatérésük előtt készenléti szolgálatba léptek a törökországi események miatt. Az EUFOR parancsnoka feloldotta a rövid idejű készenlét fenntartását, amint a török helyzet már nem indokolta a kontingens mintegy kétszáz magyar katonájának bosznia-hercegovinai jelenlétét, akik azóta haza is tértek. A honvédség kijelölt alegysége az EUFOR készenléti század feladatait a terveknek és a bevezetett nemzetközi eljárásoknak megfelelően hazai rendelkezésre állással biztosítja.

Honvédelmi Minisztérium; fotó: archív

EGÉSZSÉGÜGYI ► GYAKORLAT

Összetett gyakorlatot tartottak az MH KFOR Kontingens 14. váltásának kijelölt egységei: a Pristinában állomásozó portugál–magyar közös harcászati tartalék zászlóalj alárendeltségébe tartozó egészségügyi központ szakállományának szimulált, tömeges sérültellátást kellett megoldania. A gyakorlat kiinduló elyzete szerint a Slim Lines tábor kapuját ért támadásban több katona is megsebesült: ennek kezelésében az egész zászlóalj részt vett. Dr. Vekerdí Zoltán ezredes, az egészségügyi központ parancsnoka szerint a gyakorlat elérte célkitűzéseit, a feladatba bevont erők sikeresen tesztelték a vezetési-irányítási rendszer működőképességét. *Kép és szöveg: Búz Csaba hadnagy*

A Koszovóban szolgáló magyar békefenntartók közül több mint hetvenen ismét részt vettek a Dancon March (Dán Menet) elnevezésű menetgyakorlaton. A Novo Selo-i táborból induló és a környező dombokon kijelölt 25, illetve 40 kilométeres távot egyenruhában, bakancsban és legalább 10 kilogramm súlyú felszereléssel 9 órán belül kellett teljesíteni, de a mostani „túrán” részt vevők a mostoha időjárási körülményekkel is megküzdöttek. A közel 1100 induló közül Filipinyi Andrea őrvezető, az MH 5. Bocskai István Lövészdandár katonája ismét kiemelkedett teljesítményével: a 40 kilométeres táv női kategóriájának harmadik helyezettje lett.

Kép és szöveg: Búz Csaba hadnagy

◀ DÁN MENET – MAGYAROKKAL

Horváth Gábor dandártábornok, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság szárazföldi haderőnemének megbízott főnöke Koszovóba látogatott. A szakmai program során a dandártábornok és az általa vezetett delegáció agjai tájékozták az MH KFOR Kontingens helyzetéről. A Novo Selo-i táborban egyeztetéseket folytattak a KFOR parancsnokhelyettesével, Korom Ferenc dandártábornokkal, megtekintették az állomány elhelyezési körleteit, technikai bemutatón vettek részt, majd Podujevóban szemrevételezték az összekötő és megfigyelő csoport (LMT – Liaison Monitoring Team) kihelyezett irodáját.

Kép és szöveg: Búz Csaba hadnagy

◀ KOSZOVÓI VIZIT

Az ENSZ Ciprusi Békefenntartó Missziójának (UNFICYP) főparancsnokságán, valamint szektorokban évente kétszer szerveznek ENSZ-medál átadási ceremóniát. A kitüntetésre a katonák a misszióban eltöltött első 90 napot követően válnak jogosulttá. Az UNFICYP központi ünnepségén, valamint a misszió 4-es szektorjának rendezvényén számos magyar katona is átvehette az elismerést. Zubbonyaikra többek között Elizabeth Spehar, az ENSZ főtitkárának nemrég hivatalba lépett különleges képviselője, az UNFICYP-misszió vezetője, Kristin Lund vezérőrnagy, az ENSZ ciprusi katonai erőinek parancsnoka, valamint a részt vevő nemzetek Nicosiában akkreditált nagykövetei, katonai képviselői tűzték fel a medálokat.

Kép és szöveg: Kiszely Péter százados

◀ KITÜNTETÉSI ÜNNEPSÉGEK CIPRUSON

Különleges felszerelések

A KÜLÖNLEGES MŰVELETEK BIZTONSÁGOS ÉS HATÉKONY VÉGREHAJTÁSÁHOZ KÜLÖNLEGES ESZKÖZÖK, FEGYVEREK SZÜKSÉGESEK. KÖSZÖNHETŐEN A KIVÁLÓ ÉS ÉVEKRE VISSZANYÚLÓ AMERIKAI-MAGYAR EGYÜTTMŰKÖDÉSNEK, ÚJABB MODERN FELSZERELÉSSEKSEL GAZDAGODOTT A MAGYAR HONVÉDSÉG.

KÖNNYEBB, OKOSAB

Mint magazinunk júliusi számában már hírt adtunk róla, június 15-én új fegyverzeti és egyéni felszerelési eszközöket kapott az MH 2. Különleges Rendeltetésű Ezred (MH 2. KRE). Az eszközöket most az ezred szakembereivel vehettük alaposabban is szemügyre.

A civil szemnek leglátványosabb talán a mesterlövészek két új fegyvere. Az egyik, az amerikai Knight's Armament Company által fejlesztett és gyártott M110 félautomata, öntöltő mesterlövészfegyver, a Szolnokon is használt Remington M24-es és a honvédségben széles körben alkalmazott SzVD utódjának is számít. A hangtompítóval is felszerelt, 7,62×51

milliméteres NATO-kaliberű fegyver 20-as tárral rendelkezik, hatásos lőtávolsága, megfelelően képzett lövészszel, eléri a 800 métert is.

Amint azt a minket kísérő szolnoki mesterlövész megjegyezte, éppen az öntöltő képesség az egyik legfontosabb előnye a forgózáras fegyverekhez képest. A célponton kívül itt nem kell mással foglalkozni, így nem kell megmozdulni az újratöltéshez sem. Igaz, kellő rutin esetén a lövész mozgásában már benne van a töltés is, nem kell külön figyelni erre – tette hozzá a szakember. A hadrendben álló SzVD-hez képest az M110 hatalmas váltásnak számít. A kiváló Leupold optika 14-szeres nagyítást és igen

pontos célzást biztosít. Ergonómiailag nagyon jól kialakított, állítható válltámasszal ellátott, „felhasználóbarát” fegyverről beszélhetünk. Az AN/PVS-22 éjjellátó rendszert használva, a tapasztalatok szerint, 600 méterig kivehető egy harcokosi sziluettje.

– A másik mesterlövészfegyver az Mk-13 Mod 5. Ez .300 WinMag löszert tüzel, mechanikus, forgózáras kialakítású, s kifejezetten az amerikai különleges erők kérésének és igényeinek megfelelően fejlesztették ki az Egyesült Államokban. A fegyver tárkapacitása öt lőszer, hatásos lőtávolsága eléri az 0m étert is. Nagy, 800 m/s-os sebessége miatt a lövedék hatalmas átütőerővel rendelkezik tá-

B

volabbi célpontok esetén is. Ennek köszönhetően a repesz- vagy golyóálló mellényt viselő célpontok leküzdése sem jelent akadályt. A modern fegyver behajtható válltámasszal és beállítható arctámasszal „szabható” kezelőjére. A tizenkétszeres nagyítású Schmidt&Bender távcső sokat segít a célok felderítésében, s az éleség mellett minden olyan paraméter is állítható, amely a cél eredményes leküzdéséhez szükséges. A fegyver természetesen hangtompítóval is rendelkezik, a Picatinny sínre éjjellátó rendszer is illeszthető a látcső elé – mondta a mesterlövész.

Az MH 2. KRE felderítő-altisztjeinek, illetve a felderítést támogató

Digitális íriszkép-rögzítés.

résleg szakembereinek szerveztek haladó SSE-tanfolyamot (Sensitive Site Exploitation – érzékeny helyszínek felderítése) Szolnokon, felhasználva a most kapott amerikai eszközöket is. A fő feladat a nyomrögzítés volt, a tanfolyam időtartamának zömében a különböző műveletek utáni ujjlenyomat-levételt gyakorolták a katonák. Természetesen a bizonyítékgyűjtés, a DNS-minták begyűjtése sem maradt ki az elméleti, majd gyakorlati oktatásból.

A képzést egy ötfős, amerikai mobil kiképzőcsoport végezte. A rendőrségi nyomrögzítő háttérrel rendelkező szakemberek Irakban és Afganisztánban is dolgoztak az amerikai hadsereggel, így rendelkeznek missziós tapasztalattal. Mint ahogy azt a szolnoki specialista is elmondta, az általuk oktatott rendőrségi nyomrögzítést „át kell ültetni” a katonai műveleteknek megfelelően, hiszen itt sokkal kevesebb idő áll az operátorok rendelkezésére, nincs lehetőség minden bizonyítékot begyűjteni. A helyszínen el kell dönteni, hogy milyen nyomokat tart fontosnak az ember, és azokat hogyan rögzíti. Az idő rövidege miatt a bizonyítékokat (fegyvereket, tárgyakat, dokumentumokat, fényképeket, laptopokat stb.) általában gyűjtőtásakba rakják, s a későbbiekben, már nyugodt körülmények között veszik le róla a nyomokat. Ha van olyan tárgy, amit nem lehet mozgatni, s a nyomrögzítéshez van elegendő idő,

akkor arról a helyszínen veszik le az ujjlenyomatokat.

Az ezred szempontjából fontos ez a képesség. A nyomrögzítés és -feldolgozás (s az így nyert új információk) eredménye újabb műveletek megindítása lehet, de a már zajló műveletek során ezekkel tudják alátámasztani bizonyos személyek érintettségét is. A DNS-minták, az ujjlenyomatok se-

Ha elfogták a gyanúsítottat, következhet a digitalizált ujjlenyomat-vétel is.

AN/PEQ-15 ATPIAL célzórendszer a gépkarabély csövének tetején.

Ujjlenyomátvételt hagyományos módon.

gítségével egyes emberek „képbe kerülhetnek”, összekapcsolhatók különböző helyszínekkel, eseményekkel, köszönhetően a már máshol levett mintákat tartalmazó adatbázisnak.

Júniusban új, feltöltött, úgynevezett Pelican ládákat és hátizsákokat vehetett át az MH 2. KRE. Ezek nagy része ujjlenyomat-rögzítéshez szükséges eszközöket tartalmaz (különböző méretű bizonyítékgyűjtő zacskók, az

ujjlenyomatok levételéhez szükséges speciális műanyag szalagok, papírok, különböző színű felületeken alkalmazható porok), amelyek a gyakorlatokon, a műveleti területeken fogyóeszköznek számítanak.

Több új éjjellátó eszközzel is gazdagodott az ezred fegyvertára. Az AN/PVS-15 a legnagyobb előrelépést elődeihez képest a két különálló csöves kialakításnak köszönheti, mert

PVS-15 típusú, kétcsöves éjjellátó készülék.

segítségével érzékelhető a mélységélesség. A PVS-15-ösön nézve a gödör valóban gödörnek látszik, nem pedig egy sötét foltnak az éjszakában. Fontos különbség az is, hogy amíg az eddig alkalmazott, egycsöves PVS-7-esek és 14-esek látómezeje kimondottan szűk volt, addig a PVS-15-nél 47 fokos látómezőről beszélhetünk. A harmadik generációs eszköz még manuális fókusszal rendelkezik, s ha az operátort hirtelen erős fényvel világítják meg, akkor a készülék automatikusan szűri ezt, vagy akár ki is kapcsol, így felhasználója nem vakul el. A PVS-15-ös rendelkezik infravörös képességgel, azaz infravörös fényt is ki tud vetíteni. Ezek az eszközök a maradékfény-erősítés elve alapján dolgoznak, így valamilyen minimális külső fény (csillag- vagy holdfény, beszűrődő mesterséges fény) szüksé-

Nem mindig van idő
a helyszíni nyomrögzítésre.

ges a használatukhoz. Pincében, földalatti ütegekben, más zárt helyeken azonban nincs fény; ekkor hasznos az integrált infravörös fényforrás.

Az eszköz kesztyűs kézzel is jól kezelhető, látszik, hogy katonáknak tervezték. Gyártanak hozzá külső akkumulátor-csomagot is, amely a sisak hátsó részére szerelve kiegyensúlyozza az elejére helyezett szemüveget. Nagy változás az is, hogy új, stabilabb, szilárdabb rögzítést adó sisakadaptert rendszeresítettek a készülékhez. Ennek hiányában lehetőség van a külső hevederes rögzítésre is, de ez természetesen kevésbé stabil.

Az AN/PVS-21-esnél megpróbálták a tervezők az éjjellátót a lehető legközelebb helyezni az archoz. A fej mozgása szabadabb lesz, hiszen nem lóg ki az eszköz a sisak elé. Ez főleg épületekben, akadályokkal teli, zsúfolt helyeken dolgozva fontos. Mivel közvetlenül a szem elé vetítik fel az éjjellátó képét, így sokkal nagyobb a kivetített látómező is. Későbbi fejlesztés tárgya lehet az adatátviteli képesség, amelynek segítségével a szemüveg képét valós időben lehet továbbítani a vezetési pontra vagy az illetékes parancsnokságra. Ennél a szemüvegnél is fontos a jó minőségű csatlakozó, hiszen itt az archoz közel kell elhelyezni azt, pontosan a szem elé beállítva. Az eszköz szintén rendelkezik külső áramforrással, amelyre szükség is van a kiegyensúlyozáshoz, valamint annak biztosításához, hogy ne mozduljon el.

– Egyéni fegyverzetre irányzékként rögzíthető, de megfigyelőeszközként is alkalmazható az AN/PAS-13G(V)1. A PAS-13-as család régebbi, 13A változatával már ko-

rábban is rendelkezünk, használtuk művelési területen is. Az új eszköz jóval kisebb méretű és minimális tömegű, felhasználja a környezet hőjét. Ugyanakkor hátránya, hogy nincs maradékfény-erősítés. Ha a megfigyelni kívánt tárgy vagy személy hőmérséklete beleolvad a környezetébe, akkor nem látható. Kevésbé ismert az a naponta kétszer, napfelkelte és naplemente környékén tapasztalható jelenség, amikor a környezet és a levegő hőmérséklete 30–90 percen keresztül szinte tökéletesen megegyezik. Ekkor a hőkép jelentősen elmosódik – jegyezte meg az operátor.

A PAS-13G nemcsak jelentősen könnyebb, de jobb képminőséggel is rendelkezik. Viszont számottevő az energiafogyasztása. Ezt a gyártó is tudja, így egy speciális, kesztyűben is könnyen alkalmazható elemtartó segítségével nagyon gyorsan cserélhetők az áramforrások. Az energiaigény miatt a megfigyelés helyett inkább fegyverirányzékként használható jobban, hiszen ekkor ritkán kell hosszú ideig működtetni. A rögzítése, a kiváló minőségű LaRue gyorszáras adapternek köszönhetően, egyszerű és stabil. A PAS-13G beépített zoom-mal is rendelkezik, így széles és szűk látómező között lehet választani. Manuálisan állítható a fényerő, a szűrketartomány, s kiválasztható az is, hogy a meleg pontot fekete vagy fehér színnel mutassa; ez a terepviszonyok eltérése miatt fontos. Az eszközbe több fegyver adatait is beprogramozták, így fegyverirányzékként használva könnyen kiválaszthatja a megfelelő beállítást az operátor. Videofelvevőt is rá lehet csatlakoztatni, így a kép rögzíthető,

és megfelelő kommunikációs rendszerrel továbbítható. Sokkal gyorsabban ki- és bekapcsolható, mint elődje, szinte pillanatok alatt működőképesé tehető. Gyorsan levehető a porvédő lencse, s a szemnél a kilépő fény útját egy gumiharang állja el, így nem „világít” vele a felhasználó.

Az AN/PVS-22 kifejezetten a fegyverekhez szánt éjjellátó rendszer. Fontos tulajdonsága, hogy nem kell megbolygatni a mesterlövészek fegyvereinek belőtt optikáját, mert közvetlenül a fegyvertávcső elé rögzíthető. Saját céljelet is ad a PVS-22, mert nem biztos, hogy a nappali optika célkeresztje jól látható marad. Alkalmazásával ugyan 5-600 méterre csökken a hatásos lőtávolság, de még így is sokkal nagyobb fenyegetést jelent egy „egyszerű” lövészkatonaéhoz képest.

Az AN/PEQ-15 ATPIAL fegyverekre felszerelhető célzórendszer; jelentős előrelépést hoz a már jól ismert AN/PEQ-2-höz és az AN/PEQ-2A-hoz képest. A sokkal könnyebb eszköz többet is tud, mint elődei. Míg a PEQ-2 és 2A csak infravörös sugarat bocsát ki, addig a PEQ-15 látható vörös lézersugarat is képes alkalmazni.

– Ha azt akarom, hogy ne lássanak, akkor infravörös sugarat használok. Ha azonban inkább a figyelmeztető funkció a fontos, akkor jól jön a látható, vörös fénysugár. Igen meggyőző tud lenni, ha valakin megjelenik a vörös pötty, vagy poros, párás környezetben kirajzolódik a sugár – tette hozzá az operátor.

A célzórendszer rendelkezik egy beépített infravörös fényforrással, amely a PVS-15-öséhez képest jelentősen nagyobb fényerővel bír. Így akár terület-átvizsgálásra, terület-bevilágításra is alkalmas. A kibocsátott infravörös sugár zoomolható, a feladatnak megfelelően így pontszerű (nagyobb távolság) vagy szélesebb, derített fény (nagyobb terület) is használható. A legkisebb átmérőt alkalmazva, meghibásodás esetén akár a célzósugarat is helyettesíti. Szalagkapcsolóval távirányítható, s ez igen népszerű a katonák körében. Az eszköz a fegyver tetejére vagy oldalára helyezett Picatinny sínekre is rögzíthető.

A TERROR ELLEN

Megtartotta alakuló ülését a rögtönzött robbanószerkezetek elleni műveletek (Counter Improvised Explosive Devices – C-IED) hadművelleti szintű feladatokat koordináló és felügyelő munkacsoportja, az MH Összhaderőnemi Parancsnokságon (MH ÖHP). Somogyi Zoltán alezredes, az MH ÖHP megbízott szárazföldi hadművelleti és kiképzési főnöke, valamint az alakuló ülés előadói egyaránt a szakterület fontosságára mutattak rá. Többek között elhangzott, hogy a migránsválság és az utóbbi hónapok terrorcselekményei is ráirányítják a figyelmet a C-IED szerepére, hiszen például a párizsi vagy a brüsszeli merényletek is ismerték és használták a rögtönzött robbanószerkezeteket.

*Draviczné Adamek Krisztina százados
Fotó: Bődő Viktória*

WARPAINT RIDE 2016

A MH 25. Klapka György Lövészdandár, illetve az amerikai hadsereg 5-7. Páncélos Felderítő Zászlóalj kijelölt állománya július 4. és augusztus 19. között közös gyakorlatot tart Magyarországon. Az erőpróba fő célja a két alakulat tagjainak szakfelkészítése és összekovácsolása, amelynek keretében gyakorolják a lövészelegységnél rendszeresített gyalogsági fegyverek kezelését, alkalmazását, a lövész harcászati eljárásokat. A katonák emellett részt vettek harctéri életmentő képzésen (CLS) is.

*Bódog Zsuzsanna hadnagy
Fotó: Galgóczy Tamás zászlós*

VILÁGBAJNOK EJTŐERNYŐSÖK

A magyar ejtőernyőzés történetében először szerzett aranyérmet célba ugrásban, és lett világbajnok a Magyar Honvédség ejtőernyős-válogatottja. A győztes csapatot Bánszki Tamás százados, Varga Tamás zászlós, Hirschler Gábor zászlós, Gál Szabolcs őrmester és Asztalos István önkéntes műveleti tartalékos zászlós alkotta. Az oroszországi Kubinkában, a Nemzetközi Katonai Sporttanács szervezésében rendezett megmérettetésen a Magyar Honvédség csapata huszonhat induló közül bizonyult a legjobbnak. A 132 sportolót felvonultató egyéni versenyben Bánszki Tamás százados és Varga Tamás zászlós holtversenyben a 4. helyen végezett.

Honvedelem.hu

ALAPKIKÉPZÉS SZENTESÉN

Július közepétől újra az alaki foglalkozásokról ismert vezényszavak visszhangzottak a szentesi laktanyában. A sikeres toborzást követően ugyanis egy szakasznyi újonc számára kezdődött meg az alapkiképzés az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezrednél. Fekete István százados, a kiképzőszázad parancsnoka elmondta, hogy a Szentesre bevonult újoncok is ugyanabban a katonai alapfelkészítésben részesülnek, mint például az MH Altiszti Akadémián kiképzendő társaik. Az eskütételt követően azonban ezek a katonák főleg a térségben települt alakulatoknál, így például a szentesi, illetve a hódmezővásárhelyi laktanyákban kapnak beosztást.

Baráth Mária

Fotó: MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred

SPANYOL TISZT AZ INTEGRÁLÓ ELEMNÉL

Garas László ezredes, a magyar NATO-erőket integráló elem (NATO Force Integration Unit – NFIU) parancsnoka köszöntötte a szervezetéhez érkező első külföldi tisztet Székesfehérváron. Antonio Alberto González őrnagy, a spanyol hadsereg kanári-szigeteki parancsnokságáról érkezett; 21 éves katonai karrierje során több beosztást látott el, különösen jártas a katonai műszaki szakterületen, ezért a magyar NFIU logisztikai főnökségének műszaki részlegén kapott beosztást. Missziós tapasztalatai szintén széles körűek: tevékenykedett már Irakban, Bosznia-Hercegovinában, a pakisztáni földrengés következményeinek felszámolásában, és kétszer szolgált Afganisztánban is.

Kép és szöveg: Harnócz Gyula őrnagy

MOTOROS TRÉNING SZENTENDRÉN

Nemcsak a szórakozás, de a biztonság is nagyon fontos! E szlogen jegyében tartott közös motoros vezetéstechnikai tréninget a Katonamotoros Sportegyesület és az MH Altiszti Akadémia a szentendrei Görgey laktanyában, Dervadelin Tamás őrnagy irányításával. A motorozás megszállottjai a tréning során gyakorolták az elindulás előtti teendőket, a motorok reagálását különböző testtartások esetén, valamint a közúti közlekedés során alkalmazható manőverek biztonságos módszereit. A jó hangulatú képzésen a katonák olyan tudásra tettek szert, amely biztonságosabbá teheti a mindennapi motorozást.

Kép és szöveg: Boda Bálint zászlós

ÚJ ATTASÉHIVATALOK

– Hazánk erősíti katonadiplomáciai tevékenységét, ennek jegyében új attaséhivatalokat nyitunk – mondta dr. Simicskó István honvédelmi miniszter Budapesten, a véderő-, katonai és légügyi attasék éves értekezletén. A tárcavezető előadásában rámutatott, hogy a biztonsági környezet változásaira reagálva a magyar kormány megtette a szükséges lépéseket: az alaptörvény módosítása megadta a felhatalmazást a honvédség bevetésére egy esetleges terrorveszély esetén, a honvédelmi kiadások folyamatos növelése mellett pedig a haderő megújítása is megkezdődött. A katonadiplomácia fontosságát hangsúlyozva a miniszter bejelentette, hogy már az idén új állomáshely nyílhat Zágrábban, jövőre pedig Pozsonyban, Prágában és Szkopjében is.

Nyulas Szabolcs; Fotó: Dévényi Veronika

IGAZGATÓVÁLTÁS

– A NATO Katona-egészségügyi Kiválósági Központ szakemberei az interoperabilitásért dolgoznak, munkájuknak kiváló híre van, s külön büszkeség számunkra, hogy ezt a munkát Budapesten végzik – hangsúlyozta köszöntőbeszédében Vargha Tamás, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára, miniszterhelyettes, az MH Egészségügyi Központban tartott igazgatóváltási rendezvényen. A kiemelt státuszú NATO-intézmény tevékenységét a jövőben dr. Fazekas László orvos ezredes irányítja majd. Elődje, dr. Stefan Kowitz dandártábornok céltudatos és áldozatos munkájáért a Szolgálati Érdemjel arany fokozatát vehette át Vargha Tamástól.

Révész Béla; fotó: Krasznai-Nehrebeczky Mária

MEGERŐSÍTETT HATÁRVÉDELEM

Jelentős mértékben növelte a hazánk déli határszakaszán szolgálatot teljesítő katonák létszámát és a határsértők felderítéséhez alkalmazott technikai eszközök mennyiségét a Magyar Honvédség – jelentette be dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke az új határőrizeti rendszer érvénybelépése kapcsán tartott sajtótájékoztatón, Szegeden. A vezérezredes hangsúlyozta, hogy a katonák főként légi és földi felderítést végezve, illetve a rendőrökkel együtt járőrözve egy éve teljesítenek itt szolgálatot, s bár alapfeladataik nem változnak, az új határőrizeti rendszer a létszám közel ötven százalékkal, a technika mennyiségének pedig harmadával történő növelését tette szükségessé.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

ESKÜT TETTEK AZ ALTISZTEK

Az MH Altiszti Akadémia száznegyvenkét végzőse tett esküt a szentendrei Fő téren. Az ünnepségen dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese kijelentette: a haza védelme minden polgár kötelessége, de abban kiemelt szerepe és jelentősége van a honvédségnek. Az altábornagy a tüzserészek tragédiájáról megemlékezve hangsúlyozta, hogy a hős katonák kötelességtudatukkal és önfeláldozásukkal is példát mutattak, majd így fogalmazott: „Az eskü súlyos szavai megkülönböztetik önöket minden más állampolgártól, hiszen készek a legdrágábbat is feláldozni hazájuk védelmében.” A kiválóan végzett altisztek közül Makádi Ádám őrmester vehette át a díszkardot.

Nyulas Szabolcs; fotó: Dévényi Veronika

REPÜLŐ-MŰSZAKIAK NAPJA

„Elismerésünket fejezzük ki a repülő-műszaki biztosítás terén szolgálatot teljesítő valamennyi szakembernek az elmúlt időszakban végzett odaadó szolgálatáért!” – köszöntötte levelében a repülő-műszakiakat július elsején, fegyvernemi napjuk alkalmából dr. Simicskó István honvédelmi miniszter és dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke. A Kecskeméten, az MH Légijármű-javitó Üzemben tartott ünnepi állománygyűlésen, szakmai munkájuk elismeréseként többen vehettek át a Honvéd Vezérkar főnöke, továbbá az MH Logisztikai Központ és az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoka által adományozott emléktárgyat, oklevelet.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

AJÁNDÉK AZ IRAKBAN SZOLGÁLÓKTÓL

Nemes ügyért fogott össze a Magyar Honvédség Iraki Kiképzés-biztosító Kontingensének állománya. Egy ceglédi, gyermekét egyedül nevelő édesapa az egyik közösségi médiafelületen azt kérte, hogy aki tud, küldjön egy képeslapot Patrik nevű kisfia születésnapjára, mert ő sajnos nem tudja most megajándékozni gyermekét. A kérést az Irakban szolgáló magyar katonák is olvasták, s úgy gondolták, hogy ennél többet is tudnak tenni: pénzgyűjtésbe kezdtek, majd átutalták azt egy itthoni bajtársuknak, aki túl azon, hogy játékokat és ajándékutalványokat vásárolt Patrik születésnapjára, egy testre szabott gyakorlóöltözettel, illetve egy tortával saját maga is hozzájárult ahhoz, hogy mosolyt csaljon az ünnepelt arcára.

Honvedelem.hu

A negyvenedik

CIPRUSRA KÉSZÜLVE

NEMZETKÖZI ZÁRÓGYAKORLATON BIZONYÍTOTTÁK FELKÉSZÜLTSGÜKET AZ ENSZ CIPRUSI BÉKEFENNTARTÓ ERŐ (UNITED NATIONS PEACEKEEPING FORCE IN CYPRUS - UNFICYP) MAGYAR KONTINGENSE 40. VÁLTÁSÁNAK TAGJAI. SZEPTEMBERTŐL FELÜGYELIK MAJD A KETTÉOSZTOTT SZIGET BÉKÉJÉT. A KONTINGENS TERVEZETT PARANCSNOKA LÁZÁR JÓZSEF ALEZREDES.

Négyhetes felkészítésen vettek részt Szolnokon, az MH Béke-támogató Kiképző Központban (MH BTKK) az UNFICYP magyar kontingense következő váltásának tagjai. Az egység mintegy nyolcvanfős állományának többsége a görögök és törökök lakta, 1974 óta kettéosztott sziget ütközőzónájának 4. szektorában lát majd el békefenntartói feladatokat. Emellett hatan úgynevezett kulcsbeosztást – UNFICYP főorvos, főhigiénikus, hadműveleti tervező főtitst, személyügyi főtitst, ügyeletes tiszt és ellátó-altiszt – töltenek be a parancsnokságokon; ezen kívül az

UNFICYP-főparancsnokság védelmét biztosító, úgynevezett mobil tartalékerőben is szolgálnak magyar katonák. Ez utóbbiak feladata, többek közt, a katonai rendszerekkel közösen biztosítani az ENSZ jószolgálati irodája által szervezett, a nicosiai főparancsnokság területén rendszeresen zajló, kétoldalú béketárgyalásokat, és a Ciprusi Köztársaság, valamint az Észak-ciprusi Török Köztársaság elnökeinek találkozóit.

– Az UNFICYP nemcsak az ENSZ egyik legrégebbi művelete, hanem hazánk számára is az első béketámogató művelet, és azóta is folyamatosan tartó külföldi szerepvállalás – összegezte a misszió jelentőségét Nagy Róbert őrnagy, az MH BTKK megbízott parancsnokhelyettese.

A Magyar Honvédség 1993 óta vesz részt a világszervezet több mint négy évtizede tartó feladatában. Kezdetben

négy megfigyelővel, majd 1995-től alegységekkel (elsőként szakasz-, majd 1997-től századerővel) is biztosította a tüzszüneti megállapodás fenntartását, a szemben álló felek szétválasztását, a sziget békéjének megőrzését. A magyar kontingensben 2010 októberétől hét szerb katona is szolgál: hatan a magyar szakaszba beosztva, egyikük pedig a törzstiszti csoportban műszakifőnök-helyettesként látja el a feladatait Cipruson. A magyar békefenntartók az UNFICYP egyik meghatározó alegységét alkotják; az ütközőzónán belüli Szent István-táborban, illetve az

általuk ellenőrzött, mintegy 75 négyzetkilométeres szektor egy járőrbázisán települnek. Elsősorban a szemben álló erők közötti ütközőzónában ellenőrzik a „status quo” fenntartását. Feladatukhoz tartozik a katonai állások építésének és megerősítésének megfigyelése, a katonai manőverek és provokációk megelőzése, a légtérsértések felderítése, az illegális behatolók kiszűrése, valamint a tiltott építkezések megakadályozása. Emellett esetenként részt vesznek demonstrációk és tömegrendezvények biztosításában is. A konfliktusok megelőzése érdeké-

ben napi kapcsolatot tartanak a szemben álló felekkel és a helyi lakosság képviselőivel.

Ciprust egy 180 kilométer hosszú, erősen tagolt ütközőövezet szeli ketté. Ennek a legszélesebb, 7,5 kilométeres része a magyar kontingens felelősségi területén fekszik, a legkeskenyebb szakasza pedig a Nicosia belvárosát kettéválasztó utcában található: a két oldalán álló házak erkélyei közti távolság csupán 3 méter 30 centi.

– Az elmúlt évtizedek során a szigeten konszolidálódott a helyzet, katonai incidensek helyett mostanában már inkább a civil lakosság okozta feszültségeket kell kezelnünk – kapcsolódott a beszélgetésbe Bolesza Róbert százados, az MH BTKK kiképzési részlegének megbízott vezetője, aki szinte már cipriótának számít: három alkalommal összesen négy és fél évet szolgált a szigeten.

Vitás helyzeteket okozhat például egy-egy elkóborolt állat, az ütközőzóna határainak (néha néhány centiméteres) „eltolása”, a zónába történő szemébehordás, az engedély nélküli építkezések, a fagyűjtés, a tiltott vadászat, az üresen hagyott épületek fosztogatása és a falfirkák.

A fentiekből adódó feszültségeket az ENSZ-katonák tárgyalásos úton oldják meg; a lehető legdiplomatikusan, az érintett felek érzékenységét tiszteletben tartva kell garantálniuk az ütközőövezet sértetlenségét. Ugyanakkor tömegkezelési feladatokra is fel kell készülniük, hiszen a szigeten szinte minden hónapban van valamilyen évfordulós esemény, helyi ünnep, amelyen a résztvevők nagy száma miatt bármikor elszabadulhatnak az indulatok. A békefenntartók célja az, hogy megelőzzék az ilyen incidensek kialakulását. Ennek pedig a leghatékonyabb eszköze a bizalomépítés. A folyamatos, 24 órás járőrözés, az ENSZ-zászló és a kék sisak jelenlétének biztosítása a szemben álló felek közt.

A Ciprusra induló alegység tagjai az ENSZ békeművelési feladatai közül kifejezetten a békefenntartásra készültek fel, ami különleges eljárásmodokat igényel.

– A közös munkát június 20-án kezdtük, két hét múlva pedig hat szerb katona is csatlakozott a kon-

tingenshez. Ők a magyar szakasz 4. és 5. lövésrajában teljesítenek majd szolgálatot. A negyvenöt magyar felkészülő tíz különböző alakulattól érkezett, s van köztük két – katonai rendészi beosztásokba tervezett – rendőr is. A kiképzésükre fordított 176 óra kétharmada gyakorlati foglalkozás volt. A kiképzést záró gyakorlatot az MH Bakony Harckiképző Központ

táborfalvai lö- és gyakorlóterén tartottuk. A résztvevők itt (a missziós feladatrendszernek megfelelően) egy ENSZ-ütközőzónában felügyelték a szemben álló felek tevékenységét a „status quo” fenntartása érdekében. Üzemeltették a szektor- és szakaszparancsnoki munkahelyeket, egy állandó telepítésű járőrbázist és több ideiglenes megfigyelőpontot. Feladatokat kaptak a katonai rendészek, a katonai megfigyelő és összekötő tisztek is. Működtettek három járőrrajt, ebből kettő (a kinti struktúrát követve) magyar–szerb összetételű volt. A zárógyakorlat során az aljátszók különböző incidenseket szimuláltak, amelyeket a felkészülő állománynak az UNFICYP eljárásainak megfelelően kellett kezelnie. A négy napig folyamatosan zajló gyakorlat során kiképző kollégáim munkáját négy, Ciprusról a közelmúltban hazatért, friss missziós tapasztalatokkal rendelkező mentor segítette – sorolta Bolesza százados.

Lázár József alezredesnek ez lesz a harmadik missziója. Tíz évvel ezelőtt már szolgált Cipruson, Litvániából pedig pár hónapja érkezett haza – a NATO balti légtérrendészeti feladat (Baltic Air Policing – BAP) végrehatásában vett részt.

– Nagyon gyakorlatias, a valós helyzeteken alapuló kiképzésen vetünk részt. Az elsajátított és készség szinten begyakorolt képességek birtokában ez az alegység bármelyik misszióban megállná a helyét – foglalta össze a tapasztalatait a kontingens tervezett parancsnoka.

Az év elején egy kiképzőszázaddal bővült az MH Béketámogató Kiképző Központ állománytáblája. A békeművelési felkészítésekre, valamint a nemzetközi tanfolyamok és szemináriumok levezetésére szakosodott állomány kihívásként tekintett a feladatra, az újonnan létrehozott kiképzőszázadok közül elsőként – június 27-én, századkötelékben – kezdték meg az önkéntes művelési tartalékos állomány beosztására történő felkészítését.

Először a század tisztjei és altisztjei – tapasztalt tartalékosok bevonásával – felkészültek az alegység feltöltésére. A tartalékosok századkötelék-szintű kiképzése a második fázisban kezdődött. A hangsúlyt a gyakorlati foglalkozásokra és az alapvető harcászati ismeretek oktatására helyezték. A harmadik, egyben utolsó fázisban, az elméleti felkészítéseken elsajátított ismereteket az MH Bakony Harckiképző Központ táborfalvai lö- és gyakorlóterén a gyakorlatban is végrehajtotta a század teljes állománya.

A kiképzés végére az önkéntes művelési tartalékos század tagjai alapvető harctéri életmentő felkészítésben részesültek, a beosztásukhoz szükséges lögyakorlatokat eredményesen megtartották, a különböző harcászati eljárásokat készségszinten elsajátították.

Látható védelem

ÜZENET KELETRE

2015 A BIZTONSÁGPOLITIKAI SZAKÉRTŐK
VÉLEMÉNYE SZERINT A NAGY LÁTHATÓSÁGÚ
GYAKORLATOK VISSZATÉRÉSÉNEK ÉVE VOLT.
A NATO EGYÉRTELMŰ ESZKÖZÖKKEL
FÉLREÉRTHETETLEN ÜZENETET KÜLDÖTT
OROSZORSZÁGNAK: HA KELL, KÉSZEN ÁLLUNK.

A hidegháború lezárása óta (1990) a NATO a legnagyobb méretű hadgyakorlatát tartotta meg idén júniusban, Lengyelországban. Az Anakonda 2016 huszonnégy ország nem kevesebb, mint 31 ezer katonáját mozgatta meg, akiket 3000 harckocsi, gyalogsági harcjármű és más gépjármű, száznál több repülőgép és 12 hadihajó támogatott. Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete politikai és katonai vezetésének szándékai szerint ez az évtizedek óta példátlan méretű, összetett összhaderőnemi hadgyakorlat (s a mellette zajló, különleges műveleti erőket alkalmazó erőpróba) nem csak a NATO-tagállamok és más szövetséges országok katonai erejének mobilitását, együttműködését, parancsnoki rendszereinek összekapcsolódását és közös munkáját tesztelte, fejlesztette. Küldött egy igen közvetlen üzenetet is Oroszországnak, és persze saját közvéleményének is. A katonai szövetség a lehető legfélreérthetlenebb módon kívánta mindenki számára egyértelművé tenni: kész megvédeni keleti – magukat okkaljoggal fenyegetettnek érző – tagál-

– 2013 elejétől – nagy szerepet kaptak a moszkvai biztonságpolitikában és a politikai kommunikációban a hirtelen elkezdett, nagyszabású, lehetőleg az ország nyugati határvidékéhez közeli helyszíneken megrendezett „villámgyakorlatok”. 2015-ben az ilyen kiképzési rendezvényeken több mint 300 ezer orosz katoná, 1100 repülőgép és 300 hajó vett részt.

Elméletileg a megfelelő protokollok alapján mind Oroszország, mind a NATO előre jelzi a másik félnek a nagyobb szabású hadgyakorlatokat, azok helyszínét, céljait és a bevetendő erőket. Ezzel a szándékok szerint sikerül megelőzni a félreértéseket, vagy akár az esetleges veszélyhelyzeteket. Ugyanakkor Vlagyimir Putyin orosz elnök parancsára a polgárháborús Ukrajna mellett 2016. február elején nagyszabású, előre be nem jelentett hadgyakorlatot kezdtek a déli katonai körzet csapatai, többek között a megszállt Krímben állomásozó orosz alakulatok.

indult egy. 2015-ben már meghaladta a háromszázat az ilyen közös gyakorlatok száma.

A 2016-os évben sem változott a műveletek tempója: legalább 240 közös, nagyobb szabású gyakorlat szerepel a tervekben. A nagy láthatóságú erőpróbák sorában előkelő helyet foglalt el a márciusban, Norvégiában rendezett Cold Response, ahol a házigazda mellett Belgium, Dánia, az Egyesült Államok, Finnország, Kanada, Lengyelország, Lettország, Nagy-Britannia, Németország, Spanyolország és Svédország katonái dolgoztak, mintegy 15 ezer fő. Az Északi sarkvidék stratégiai helyzetének változása, az orosz területi igények miatt a NATO fokozottan igyekszik a speciális hadviselési körülmények között is bevethető erő kialakítására, s ennek fontos eleme volt ez az erőpróba.

A májusi Flaming Sword gyakorlatnak Lettország és Litvánia, a két veszélyeztetett balti állam adott otthont. Itt tizenegy tag- és partnerország különleges műveleti erőinek katonái hajtották végre feladataikat. A szeptemberi, szlovákiai Tobruk Legacy az integrált rakéta- és légvédelmi erők gyakorlata lesz, amelyen Szlovákia, Csehország, az Egyesült Államok, Lengyelország és Litvánia mellett hazánk is részt vesz. Szintén érdekes a Magyar Honvédség számára az olaszországi Trident Juncture hadgyakorlat, amelyet október végén rendeznek meg. Ez egyben a nagyon magas készenlétű NATO-erők (Very High Readiness Joint Task Force, VJTF) képességeit tesztelő kiképzési esemény is lesz.

lamait. Ehhez pedig minden eszközt képes és hajlandó bevetni, legyen szó hagyományos fegyverzetről (vadászbombázókról, harcokocsikról, tüzérségről) vagy éppen az informatikai vagy hibrid hadviselés elemeiről, a kommunikációról.

Már a Krím 2014. márciusi orosz megtámadása, majd elfoglalása előtt

A nyugati válasz gyors és látványos volt: már 2014-ben megduplázták a NATO katonai kiképzési és gyakorlati programjának (Military Training and Exercise Program) keretei között eredetileg tervezett hadgyakorlatok számát: 162 ilyen rendezvényt szerveztek és tartottak meg Európában – gyakorlatilag minden második nap

KATONANEMZEDÉKEK

ÁPRILIS ÓTA ÚJ ELNÖK ÁLL A BAJTÁRSI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK (BEOSZ) ÉLÉN. HAZUGA KÁROLY NYUGÁLLOMÁNYÚ ALTÁBORNAGY SORRENDEN IMMÁRON AZ ÖTÖDIK VEZETŐ EZEN A POSZTON.

Mindenképpen elődei szellemében kívánja igazgatni a szervezet tevékenységét a következő négyéves ciklusban, ám az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a világ megváltozott az 1990. évi alapításunkhoz képest, és ehhez a szövetségnek is igazodnia kell – hangsúlyozta az új elnök.

– Tradicionális szervezet vagyunk – szögezte le Hazuga Károly. – Az elmúlt több mint huszonöt év azt bizonyította, hogy az alapítók 1990-ben jól gondolkodtak. Az akkor

megfogalmazott célok, alapfeladatok ma is vállalhatók, fontosak és követendők, így ezeket is szeretném továbbvinni. De azóta eltelt negyed évszázad, s a világ, a társadalom és benne a Magyar Honvédség is rengeteget változott, a BEOSZ alapfeladatait pedig szintén a kor igényeihez kell igazítani. Az előző két és fél évtized történetét ismerjük, a BEOSZ nagyon sokat tett az aktív és nyugállományú katonákért, a szociálisan rászorulóknak pedig kiemelten fontos szerepe van.

A kérdés inentől az, milyen lesz a következő huszonöt év.

A nyugállományú altábornagy szerint a BEOSZ előtt álló legfontosabb feladat a katonagenerációk fokozott bevonása a szervezet tevékenységébe.

– Azzal szembesültem az elmúlt hetekben, hogy korosodik a tagság. Emellett úgy tapasztalom, hogy a szerződéses katonák, illetve a szolgálati járandóságban részesülők igen nehezen megszólíthatók, és nem feltétlenül vesznek részt olyan önkéntes jellegű közösségi tevékenységben, mint amelyet például mi is végzünk. A legfőbb cél tehát az ő megtalálásuk: azoké a katonáké, akik a mostani tudásunk szerint nem tartoznak egyetlen ilyen jellegű közösségbe sem, nem járnak nyugdíjasklubba, nem folytatnak olyan tevékenységet, amelynek során ismét átélhetnék azt a fajta összetartó erőt, amely aktív korukban, a honvédségben megvolt – tette hozzá az elnök.

– Többféle oka is lehet annak, miért alakult mindez így. Nem tagadom, ér-
zékelek némi fásultságot az említett
csoportokban. Mindenkinek megvan
a maga egyéni története, miért és
hogyan került ki az aktív állomány-
ból. Így annak is széles háttere lehet,
miért fordul el ezután valaki a sereg-
től, miért nem érzi szükségét annak,
hogy tegyen bármit is a nyugdíjasok
társadalmáért. De a mi szempontunk-
ból az a lényeg, hogy ezekben a ré-
tegekben is erősítsük a tagtoborzást,
hiszen a nyugdíjasok kioregedésével
a BEOSZ-hoz hasonló szervezetek
sem tudnak működni egy adott lét-
szám alatt. Én pedig azt vallom: aki
valaha is a haza szolgálatát választotta
hivatásául, az mindig is egy nagy
társadalmi közösséghez kapcsolódott:
megtalálta azt a közeget, amely ér-
tette a gondolkodását. A cél az, hogy
ismét bekapcsoljuk őket ebbe a kö-
zösségbe. Ma Magyarországon több
mint 30 ezren tartoznak a honvédség
gondoskodási körébe. Ez a nyugállo-
mányú katonákat – természetesen ide
értve a szolgálati járandóságban rés-
zesülőket is – és hozzátartozóikat, a
katonaözvegyeket és a katonaárvaikat
takarja. Ezzel szemben csak 13-14
ezren tagjai valamelyik vonatkozó
szervezetnek vagy nyugdíjasklub-
nak. A távolmaradókat szeretnénk

megszólítani a következő időszak-
ban. Ehhez természetesen a modern
kommunikációs technológiákat is
igénybe kell venni, ez azonban nem
elég. Hiszen hiába van honlapunk,
hírlevelünk és Facebook-oldalunk, az
idősebb korosztályhoz már nem tu-
dunk így eljutni, és valljuk be, nem is
feltétlenül várható el például egy 80
éves embertől, hogy készségeken
kezelje az internetet, a számítógépet
– tisztelet a kivételnek. Ugyanakkor
fontos, hogy ők is tudják: a Honvé-
delmi Minisztériumnak vannak olyan
szervezetei, amelyek arra hivatottak,
hogy őket segítsék. A BEOSZ egye-
sületei is rendszeresen, folyamatosan
járnak ki az érintettekhez, látogatják
a rászorulókat, takarítanak, temetőt
gondoznak társadalmi munkában, és
még hosszan sorolhatnám. Vagyis
tényleg nagyon sokat és sokfélekép-
pen tudunk segíteni a rászorultakon.

Hazuga Károly hozzátette: amikor
katonanemzedékekről beszél, ter-
mészetesen a fiatalabb generációkra
is gondol. Mindenkinek tudnia kell:
egyszer előd vagyok, később utód le-
szek.

– Alapvetően nyugdíjasokkal fog-
lalkozunk, de nem csak értük va-
gyunk. Fiatalként én sem törődtem
azzal, mi lesz majd öregkoromban.
Úgy gondolom, fontos, hogy aki ma

az MH Ludovika Zászlóalj vagy az
MH Altiszi Akadémia hallgatója, az
is tudatosítsa magában: egyszer, vala-
milyen formában ő is nyugdíjas lesz.
Jó tudni: léteznek olyan szervezetek,
amelyek a nyugdíjas éveik során is
segítik a katonákat, és lehetőséget
adnak arra, hogy a volt katonatársak-
kal, közösségekkel bizonyos idősza-
konként összejöjünk, netán közösen
tudjuk üzni a hobbinkat. Emellett
az is fontos, hogy az összes létező
szervezet összefogjon, hiszen azzal
nem megyünk sokra, ha külön-külön
próbálunk meg érdekeket képviselni.
Amennyiben azonban ezek a szerve-
zetek közösen képviselik az ügyet,
sokkal eredményesebbek lehetünk. Itt
nem a versengés a lényeg – például
kinek van több tagja vagy pénze –,
hanem az, hogy támogassuk egymást
a volt és ma is aktív katonák ügyé-
ben, és próbáljunk együtt gondolkod-
ni. Így van esély a továbblépésre is.
Már leültem a társszervezetek veze-
tőivel, és mindenütt nyitottak voltak
ezekre a felvetésekre – tette hozzá az
elnök.

Ennek megfelelően október 18–20.
között e gondolat jegyében rendezik
meg Balatonakarattyán, immáron 25.
alkalommal, a Katonanemzedékek
Országos Találkozóját.

Nemzetközi repülő kiképzés hazánkban

A LEVEGŐ PÁRDUCAI

AMERIKAI F-16-OS VADÁSZGÉPEK KÉSZÜLŐDNEK FELSZÁLLÁSRA AZ MH PÁPA BÁZISREPÜLŐTÉREN – A LÁTVÁNY EGYSZERRE SZOKATLAN ÉS TERMÉSZETES. A PANTHER STRIKE 2016 NEVŰ, TÖBBNEMZETI REPÜLŐKIKÉPZÉS NYÍLT NAPJÁN RÁADÁSUL MÉG TÖBB HASONLÓ JELENET FOGADOTT MINKET.

Nyár közepén a ködös, felhőpaplanos idő inkább a késő őszt idézi. A pápai reptér betonján felszállásra várakozó F-16-osok szinte beleolvadnak a természet szürke hátterébe, és így aztán a rossz látási viszonyok miatt bizonytalan ideig el is kell halasztani a kilenc óra-kor tervezett felszállást. Sebaj, addig van időnk felidézni azt, hogy vajon hogyan is került a Coloradói Légi Nemzeti Gárda 140. Repülőezredének több vadászgépe Páparra?

A NATO-n belül az Egyesült Államok Szlovénia légierőjével kötött speciális együttműködési megállapodást, ennek megfelelően a Panther Strike 2016 tervezésekor az F-16-osok eredetileg szomszédunkhoz te-

lepültek volna. Csakhogy Szlovénia jelenleg (még) nem rendelkezik olyan repülőtérrel, amelyik kellő hatékonysággal képes lett volna kiszolgálni a vendégeket, így aztán a földrajzilag legközelebb lévő, és a feladat ellátására minden tekintetben alkalmas MH Pápa Bázisrepülőtérre esett az illetékesek választása. Mint az köztudott, a pápai repülőtéren az elmúlt években számos nagyszabású beruházást adtak át; ráadásul az itt állomásozó Nehéz Légi Szállító Ezred (HAW) működéséből adódóan a helyieknek komoly rutinjuk alakult ki a nemzetközi környezetben történő feladat-végrehajtás terén. Ha tehát néhány C-17-es nehéz légi szállító repülőgép landol Pápan, mindenki tudja mi a teendő – legyen szó akár a HAW, akár más flotta kötelékébe tartozó gépekről.

Közben egy UH-1-es helikopteren kezdi el a kiszolgáló személyzet a felszállás előtti ellenőrzéseket. Mielőtt Chris Southard alezredes, a 140. repülőezred hadműveleti főnöke beszállna a gépbe, készségesen válaszol

kérdéseinkre. Elmondja többek között, hogy ez a közös kiképzés azért is nagyon fontos számukra, mert az ezred első alkalommal települ és hajt végre feladatokat Európában.

– Nagyon élvezzük a közös munkát NATO-szövetségeseinkkel. A mi ezredünk a közvetlen légi támogatást gyakorolja magyar, szlovák és szlovén földi irányítók segítségével. Illetve közösen repülünk magyar Gripen-pilótákkal, ami egészen új, és pozitív tapasztalat számunkra. Véleményem szerint a gyakorlat igazi hozadéka éppen ez: együtt tudunk dolgozni bajtársainkkal, szövetségeseinkkel. Noha különbözőek a háttereink és nemzeti szolgálatunk, mindannyian a nagy katonai család része vagyunk. Nagyon jó a kohézió és az együttműködés a különböző nemzetek között – véli az alezredes, aki azt is elmondja, hogy ő utoljára tíz évvel ezelőtt szolgált Európában – konkrétan az avianói légbázison –, és azóta nem is nyílt lehetősége együtt dolgozni a kontinens valamelyik haderejében szolgáló, elő-

retolt repülésirányítókkal. Mosolyogva hozzát teszi még azt is, hogy a pápai repülőbázison szolgálók nagyon megkönnyítik a helyzetüket; szinte teljesen olyan, mintha otthon repülnének.

Alighogy az UH-1-es felszáll, és az F-16-osok beindítják hajtóműveiket, egy szlovén felségjelzésű PC-9M, kétüléses kiképző és könnyű támadó repülőgép gurul a hangár felé, majd pedig a legújabb, 44-es oldalszámú magyar Gripen tűnik fel a lassan talán oszló, kékes színt kapó szürkességből. A gépek kavalkádjából is látszik, hogy a Panther Strike 2016 valóban különleges, többnemzeti kiképzés – és akkor még a szlovák MiG-29-eseket, illetve az északi szomszédunknál települő A-10-es csatarepülőgépeket nem is említettük, éppúgy, mint a KC-135-ös típusú, légi utántöltő gépeket. A gyakorlófegyverzettel, a repülésbiztonsági szabályok és előírások maradéktalan betartása mellett végrehajtott, közel egy hónapos kiképzés fő célja egyébként a NATO-tagállamok közötti együttműködés

elmélyítése. Szintén lényeges, hogy az észak-atlanti szövetség időről-időre demonstrálni tudja, hogy adott esetben gyorsan képes megerősíteni az egyes szövetséges országok védelmi képességeit.

A kiképzésen, a korábban felsorolt nemzeteken kívül hazai részről, az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis JAS-39-es Gripenjei mellett, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis, az MH 2. Különleges Rendeltetésű Ezred, illetve az MH Légi Vezetési és Irányítási Központ kijelölt állománya is feladatokat hajt végre. Utóbbi ala-

kulat tájékoztatása szerint, a kiképzés idejére előírt repülési feladatok során a repülőgépek átrepültek a Budapest fölötti légtéren is.

S milyen céllal is gyakorolnak most az F-16-osok? Nos, a kiképzés során a résztvevők közösen biztosítják a repülőtéri műveleteket, valamint gyakorolják a szárazföldi erők közvetlen légi támogatását (Close Air Support – CAS), a légi utántöltést, a harctéri légi irányítói (JTAC) és a többnemzeti környezetben végrehajtott levegő-levegő (A-A) harcászati feladatokat. A hazánkba érkezők számára szintén

fontos, hogy minél jobban bevonják a befogadó nemzet erőit és eszközeit a közös repülő-kiképzés támogatásába, a repülések végrehajtásába. Hazai részről a kiképzés céljai közé tartozik az érintett JTAC- és repülő-

hajózó állomány többnemzeti környezetben zajló képzésének folytatása, a harcászati szintű vezetés és irányítás módszereinek gyakorlása, valamint az itt települt erők számára a befogadó nemzeti támogatás megteremtése, a kiszolgálás hatékony biztosítása.

Jó háromnegyed órás csúszással végre megérkezik a felszállási engedély, és az F-16-osok lassan elindulnak, hogy birtokba vegyék a számukra erre a napra kijelölt légteret.

A Panther Strike 2016 nyilvános sajtónapját megtekintette Colleen Bell, az Amerikai Egyesült Államok nagykövete és dr. Simicskó István honvédelmi miniszter is. A nagykövet szerint a balkáni közös műveletek óta nem volt ilyen nagyszabású, többnemzeti, komplex repülőképzés hazánkban. A tárcavezető pedig úgy fogalmazott: noha a Magyar Honvédség határainkon belül és azokon túl jelenleg is komoly, felelősségteljes feladatokat lát el, ilyen körülmények között is nagyon fontos, hogy fejlesszük az együttműködést NATO-szövetségeseinkkel.

– Minden közös hadgyakorlat vagy közösen végrehajtott kiképzés erősíti a NATO-t, és hazánk elkötelezett ebben a folyamatban. Magyarország megbízható szövetséges; célunk az, hogy a jövőben minél több hasonló közös kiképzésen vehessünk részt – hangsúlyozta dr. Simicskó István.

Modern önjáró lövegek

A NATO KELETI HATÁRAI MELLETT KIALAKULT FESZÜLT HELYZET, ILLETVE A KATONAI SZÖVETSÉG VÉDELMI PRIORITÁSAINAK ETTOLÓDÁSA ISMÉT FELÉRTÉKELTE A TÜZÉRSÉG, EZEN BELÜL IS A NAGY ÜTŐERŐVEL ÉS VÉDELMI KÉPESSÉGEKKEL RENDELKEZŐ ÖNJÁRÓ TÜZÉRSÉG SZEREPÉT.

A NATO-t újból stratégiai és taktikai fenyegetések érik keletéről, Oroszország felől – ez volt az egyik legfontosabb megállapítás azok közül, amelyeket a júliusban lezajlott varsói csúcstalálkozón fogalmaztak meg. A szövetség az elmúlt két évtizedben leginkább az aszimmetrikus hadviselésre koncentrált, most azonban váltani kell: ismét a hagyományos, összhaderőnemi katonai akciók végrehajtása kerül előtérbe. A tüzérség ebben óriási szerephez jut, hiszen a régi mondás, amely szerint a tüzérség a csataterek királynője, semmit nem veszített aktualitásából. Sőt, a modern, a gyors tűzcsapás után azonnali helyváltoztatásra alkalmas páncélozott önjáró lövegek és a hozzájuk kifejlesztett,

irányított és rakéta-póthajtású lövedékek új, minden eddiginél nagyobb pusztító erőt biztosítanak a szövetséges parancsnokoknak.

NYÜZSGÉS

A hidegháború lezárása óta nem tapasztalhattuk a hadgyakorlatok számának és nagyságának olyan mértékű növekedését, mint az elmúlt két esztendőben. Ezekben a nemzetközi, közös kiképzéseken gyakori vendégek az amerikai hadsereg (vagy más NATO-országok) nehézfegyverei, köztük az önjáró lövegek is (például a magyarországi Várpalota Challenge 2016 hadgyakorlaton is felbukkantak a holland PzH 2000

rendszerek). A 155 milliméter űrméretű, modern lövegek a most bejelentett négy új NATO-zászlóaljharccsoport részét is képezik majd.

Az idén 300 éves brit királyi tüzérség legmodernebb fegyverzete a hazai fejlesztésű és gyártású BAE Systems AS90 lánctalpas rendszer. A gyalogsági fegyverek lövedékeinek és a repeszeknek ellenálló páncélozott toronyban egy 155 milliméteres, 39 kaliberhosszúságú (azaz a lövegső hossza az űrméret 39-szerese) löveg kapott helyet, amely

Egy francia CAESAR
Maliban.

ISMÉT FŐSZEREPBEN

a normál repesz-romboló lövedéket közel 25 kilométeres távolságra képes kilőni. Az automata töltőrendszer segítségével az ötfős személyzet 10 másodperc alatt három lövést adhat le, s a lövegső felmelegedése – három perc alatt – 18 lövedéket lőhet ki. A rakéta-póthajtású lőszerrel maximálisan 32 kilométeres lőtávolság érhető el. Az 1993-ban hadrendbe állt AS90 a már régóta használt brit, 105 milliméteres FV433

Abbot típusú és az amerikai M109 lövegeket váltotta fel. A jelenlegi tervek szerint az AS90 legalább 2023-ig hadrendben marad, utódjának fejlesztéséről eddig semmilyen információ nem érkezett.

AZ ÖREG MOTOROS

Ha már szóba került az egyik legismertebb, legelterjedtebb önjáró löveg, az 1963 óta hadrendben álló amerikai M109, érdemes beszélni a legújabb, M109A7 változatról. Az első, átépített és modernizált A7-est 2015 áprilisában vehette át az amerikai hadsereg. Miután az utódnak szánt, szintén lánctalpas és 155 milliméteres löveggel felszerelt Crusader-ek fejlesztési programját törölték, nyilvánvalóvá vált, hogy még évtizedekig az M109 lesz az amerikai hadsereg alapvető önjáró lövegrendszere. Ennek megfelelően az Irakban és Afganisztánban is eredményesen alkalmazott M109A6 Paladin továbbfejlesztéséről született döntés. Az A7-es változat megkapta az M2 Bradley lövészpáncélos motorját, hajtásláncát és lánctalpait, így egyszerűsödött a karbantartás és a logisztikai háttér biztosítása is. A jármű 39-es

kaliberhosszúságú, 155 milliméteres M284 lövege maradt, de a teljes tűzvezető rendszert modernizálták, a hálózati hadviselési elveknek megfelelően. A cél, hogy a titkosított kommunikációs csatornákon keresztül menet közben kapott célkoordinátákat feldolgozva az A7-es képes legyen megállni, kidolgozni a megfelelő löelemeket, egy pontos, rövid lövéssorozattal megsemmisíteni a kijelölt célpontot, majd azonnal újra mozgásba lendülni – lehetőleg mindent egyetlen perc alatt. Ehhez félautomata töltőberendezés, elektronikus torony- és lövegmozgató rendszer, új, az üzemeltetést és a javításokat megkönnyítő, egységes, 600 voltos elektromos rendszer, továbbfejlesztett páncélzat, valamint modernizált, M992A3 lőszerszállító lánctalpas jármű is tartozik.

A PzH 2000 légi bázis szállító.

Európába is eljutottak az M109A7-esek.

Archer: nem szép, de olcsó és messzire lő.

EURÓPAI MEGOLDÁS

Európa egyre több államának hadseregében egy német jármű, a Panzerhaubitze 2000, azaz a PzH 2000 váltotta az M109-est. Az 52-es kaliberhosszúságú 155 milliméteres, teljesen automatizált töltő- és tisztítórendszerrel felszerelt, modern önjáró löveget holland felségjelzéssel, 2006-ban alkalmazták először Afganisztánban, a Kunduz tartományban harcoló szövetséges erők tűztámogatására. Németország is használta saját PzH 2000-eseit, 2010 óta voltak jelen az afganisztáni hadszíntéren.

A szakértők szerint a NATO jelenlegi egyik legmodernebb tüzérségi rendszeréről beszélhetünk, köszön-

M109A7, az amerikai tüzérség jövője.

heten a magas fokú automatizáltságnak, a hosszú lövegcső miatt elérhető nagy lőtávolságnak (normál löszerrel 30, rakéta-póthajtásával 40 kilométer). A szokásos, 3 lövéses gyors sorozathoz 9 másodpercre van szüksége, de a cső felmelegedésétől (és persze a környezeti hatásoktól) függően 10–13 lövés/perc az állandó tűzgyorsasága (60 löszert és 288 hajtótöltetet hordoz). A vetélytársaihoz képest erősebben páncélozott PzH 2000 harci tömege eléri az 57 tonnát – ez gondot is okozott a rossz minőségű afganisztáni utak és hidak használatánál.

A típus legnagyobb alkalmazója természetesen Németország (149), de Görögország, Olaszország, Hollandia

Az új M109-es az M2 Bradley lövészpáncélos hajtásláncára épült.

és Katar mellett nemrég Litvánia és Horvátország is a PzH 2000 mellett döntött.

AZ ÍJÁSZ

A sok lánctalpas rendszer mellett nem szabad megfeledkezni a méretükben kisebb, gumikerekes önjáró lövegekről sem. A páncélozott, terepjáróalvárra szerelt lövegek közül 2016 februárjában állt hadrendbe a svéd Archer FH77BW rendszer. A 6×6-os kerékképletű, Volvo A30D alvárra épített Archer egy 155 milliméteres, 52-es kaliberhosszúságú FH77 löveget kapott. A teljesen automatizált löveget a négyesemélyes, páncélozott fülkéből távirányítással kezelik a katonák, a toronyban nincs szükség ember jelen-

A holland PzH 2000 Afganisztánban nyújtott tűztámogatást.

létere. Az Archer 21 löszert képes hordozni a szintén automatizált tároló- és töltőrendszerben. A lövészetek során a Raytheon M982 Excalibur műholdas navigációs rendszerrel irányított löszerttel 60 kilométeres hatótávolságot sikerült elérni.

A tervezési követelmények között szerepelt a kiváló terepjáró képesség (alkalmazkodva a svéd táj sajátosságaihoz), a terepjáróalváznak köszönhetően az egy méter vastag hó sem akadály. Az Archer elfér az európai tervezésű és gyártású A400M

négyhajtóműves katonai szállító repülőgépben is. A légi szállíthatóság érdekében persze a saját tömeget 30 tonna alatt kellett tartani, s ez sikerült is a tervezőknek. A jármű alvázának végén található a két hidraulikus kitámasztó talp, amelyek megállás után 30 másodperc alatt automatikusan vízszintes helyzetben rögzítik az önjáró löveget és ezután azonnal kilöhető az első lövedék a célpontra.

Az elmúlt évtized során folyamatosan zsugorodó védelmi költségvetések miatt egyre több NATO-tagország állít hadrendbe vagy kínál hasonló, gumikerekes 155 milliméteres önjáró lövegeket. A kisebb védeltséget és a menetből történő tüznitítás hiányát az alacsonyabb ár, valamint a kisebb

tömeg miatti jobb mobilitás és szállíthatóság kompenzálja. Ezért használja például a francia hadsereg, az AMX 30 AuF1 lánctalpas önjáró löveg mellett, nagy mennyiségben a szintén 6×6-os terepjáró Unimog U2450L teherautóra épített 155 milliméteres CAESAR rendszert is, mely akár egy C-130 Herculesben is szállítható. Az automatizált tűzvezető és lövegkezelő rendszerrel épített – francia színekben Afganisztánban és Maliban is bevett – lövegeket Indonézia, Szaúd-Arábia és Thaiföld szintén hadrendbe állította. A jármű aknák és improvizált robbanószerkezetek elleni védelme pótpáncéllal növelhető; erre éppen a francia hadsereg tapasztalatai miatt volt szükség.

Az A590-esek fontos szerepet kapnak a NATO európai védelmi kezdeményezésében is.

A hagyományörző „nyolcvanhatós”

REPÜLŐMÚLT

AZ MH 86. SZOLNOK HELIKOPTERBÁZIS MINDIG FONTOS FELADATÁNAK TARTOTTA A HAGYOMÁNYÖRZÉST. EZ A MUNKA 1964-IG NYÚLIK VISSZA, AMIKOR MEGNYÍLT A TISZTI ISKOLA CSAPATMÚZEUMA. KEZDETBEN CSAK AZ ISKOLA TÖRTÉNETÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOKAT TARTOTTÁK FONTOSNAK, DE A RENDSZERVÁLTÁS UTÁNI IDŐSZAKBAN EZ SOKAT VÁLTOZOTT.

A történet 1964. november 14-én kezdődött, amikor átadták a Kilián György Repülő Tiszti Iskola csapatmúzeumát. A gyűjteményt az 1963-as kiképzési évben állították össze és készítették elő. A tablókön főként az iskola névadójának, Kilián Györgynek állítottak emléket, de részletes információt adtak közre az iskola 1949 és 1963 közötti történetéről is. A múzeumot ekkor a politikai nevelés egyik fontos eszközeként tartották számon, ezért fejlesztése része volt a „szocializmus építésének”. A repülőtéren szolgáló hallgatóknak és sorkatonáknak a bevonulás után meg kellett nézniük a gyűjteményt, hogy megismerjék a helyország háború utáni történetét. A kiállítás zárt volt, csak előzetes bejelentkezés után lehetett csoportosan meglátogatni. A politikai nevelés mellett Szolnokon fontosnak tartották a repülőtechnika megőrzését is, ezért szakszerűen tárolták azokat a repü-

lőgépeket, amelyek már nem voltak aktív szolgálatban. A honvédelmi miniszter 66/1973. számú utasítása lehetőséget adott a csapathagyományok, a katonai emlékek gyűjtésére és bemutatására, így azután elkezdődött a repülőtechnikai szakgyűjtemény felállítása. 1973 szeptemberében elkészült a laktanya bejáratának közelében az új csapatmúzeum épülete, 1973. december 6-án pedig megnyílt a repülőmúzeum.

A múzeum munkája mellett a makettek tevékenysége is hozzájárult a múlt megismeréséhez. 1973-ban Burai András (nyugállományú őrnagy) kezdeményezésére indult el a makettek a Kilián György Repülő Műszaki Főiskola szakszerelő-kiképző zászolójánál. Ez a hobbi egyre népszerűbbé vált a hallgatók között, ezért az iskola kulturális felelőse Telepovszki Tibor (nyugállományú alezredes) is támogatta ezt a kezdeményezést. Sokszor csak pontatlan rajzok álltak rendelkezésre, így a makettek sem voltak tökéletesek, de meg tudták jeleníteni a magyar repüléstörténet típusait.

A repülőtechnikai szakgyűjtemény folyamatosan fejlődött a légierőtől kivont típusokkal. A szocialista országok közül az NDK-val sikerült a legszorosabbra fűzni az együttműködést. Ennek keretében 1980-ban két olyan típussal gyarapodott a gyűjtemény, amelyet korábban ugyan használt a légierő, de nem maradt belőlük kiállítási példány. 1980. június 30-án érkezett a múzeumba a Mi-4 típusú helikopter, december 12-én pedig Ferihegyen leszállt az az Il-14-es, amely később szintén Szolnokra került. 1982-ben készült el az 1000 négyzetméteres fedett kiállítótér, amelyben az időjárás viszontagságait nehezen viselő, vegyes építésű (fa, fém és vászon) repülőgépeket helyezték el. 1983. március 15-én megnyílt a felújított csapatmúzeum. Ebben igen jelentős szerepe volt Béler Gyula alezredesnek, aki szenvedélyesen gyűjtötte a katonai repüléssel és az iskolával kapcsolatos relikviákat, fényképeket és más dokumentumokat. Gyűjteményét szívesen állította ki az iskola múzeumában, ezzel tulajdonképpen őt tekinthetjük az első olyan katonának Szolnokon, aki nem

a politikai nevelés szempontjából tartotta fontosnak az emlékek megőrzését, hanem a hagyományörzés volt az elsődleges célja. A repüléstörténet iránti érdeklődés folyamatosan nőtt. 1986. szeptember 1. és 1987. augusztus 31. között (a statisztikát a tanévhez igazították) 182 csoport (10 394 fő) tekintette meg a kiállításokat. A múzeum vezetése úgy döntött, hogy a fejlesztések egyik legfontosabb célja, a katonai repülés mellett, a polgári légiközlekedés technikáinak kiállítása Szolnokon, ezért 1987. április 22-én egy Il-18-as, 1988. június 11-én pedig egy Tu-134-es érkezett a múzeumba.

A rendszerváltás alapjaiban változtatta meg az iskola feladatait, mert a múzeumban a politikai és kulturális nevelést az elfogulatlan történelmi feldolgozás és a hagyományok ápolása váltotta fel. Mivel a szolnoki csapatmúzeum gyűjteményének jelentős része Béler Gyula tulajdona volt, a politikai változások érintetlenül hagyták a kiállítást, így az jó alapot teremtett a fejlesztésre.

A rendszerváltásnak köszönhetően lehetőség nyílt a Horthy-korszak repüléstörténetének kutatására, és hosszú hallgatás után emlékezni lehetett a repülés magyar hőseire. Béler Gyula irányítása mellett sikerült azokat a veteránokat is megszólítani, akiket korábban méltatlanul mellőztek. A különböző hajózó és repülőgép-szerelő korosztályok hamar egymásra találtak, és szoros baráti kapcsolatok alakultak ki, amelyek a

hagyományápolás mellett a kiállítás anyagának bővítését is segítették. A világ minden tájáról érkeztek a pilóták, valamint a műszaki katonák, hogy Szolnokon találkozzanak egymással, és tárgyi emlékekkel gyarapítsák a gyűjteményt. Béler Gyula gyűjtőmunkájának megkoronázása 1993-ban történt, amikor átadták a magyar repülőek emlékkiállítását, amelynek része volt a repülőtisztképzést, valamint a főiskola történetét bemutató tárlat is. A Béler-gyűjtemény egyedülálló darabokat felvonultató, tematikusan felépített kiállításként szolgálta (és szolgálja napjainkban is) a magyar katonai repülés hagyományainak ápolását. Eredeti jelvények, repülőgép-alkatrészek, egyenruhák és fényképek mutatják be a katonai repülést a hőskortól napjainkig.

A kiállított repülőeszközök állagmegóvása továbbra is a főiskola feladata maradt, miközben az 1993. május 28-án megalakult Szolnoki Repüléstörténeti Múzeum Alapítvány vette át a múzeum üzemeltetését. 1994 szeptembere mozgalmas volt Szolnokon, mert 12-én, a repülőtér területén felavatták a repülőek emlékhantját, majd 19-én, a jelenlegi helyén megnyílt a látogatók előtt a repülőmúzeum. A nyitás jegyében 1995. július 27-én egy Hungert, 1998. március 23-án egy török F-104-est, 1999. szeptember 30-án egy Saab 32 Lansent, 2000. december 22-én pedig egy német F-104-est kapott a múzeum. Az utolsó külföldi gép, a

svéd Viggen 2005. május 9-én került a kiállítótérbe.

1998. július elsejétől az MH 89. Szolnok Vegyes Szállítórepülő-ezred vette át a kiállított repülőgépek állagmegóvását. Ezután újították fel a Mi-1 típusú helikoptert és az Aero-45-ös futárrepülőgépet. A múzeumban, bár nehéz anyagi körülmények között működött, folyamatosan folyt a kisebb-nagyobb állagmegóvási és felújítási munkálatok. 2009-ben, a Mi-8 típus 40 éves hazai szolgálatának tiszteletére, a múzeum Mi-4-ese és a 10439 oldalszámú Mi-8-as új festést kapott. A Mi-4 az 1956-os felségjellel készült el, a Mi-8-as pedig az érkezéskor viselt egyszínű zöld festést kapta.

1999. május 12-én kezdődött meg a Balatonban megtalált Il-2M3 csatarepülőgép kiemelése, amelyen a múzeum munkatársai is részt vettek. A kiemelt roncsot a múzeumban állították ki, először (fedett kiállítótér hiányában) a szabad ég alatt. Ez volt a roncsgyűjtemény első darabja, s e gyűjtemény fejlesztése 2003-tól folyamatosan tart napjainkig is. A szolnoki alakulat és a Magyar Roncskutató Egyesület közös munkája során több mint húsz repülőgép-feltárást végeztek a szakemberek Magyarországon és Oroszországban.

16 év kutatás után sikerült megtalálni Bejczy József százados repülőgépét és a pilóta földi maradványait, amelyet a gép közelében hantoltak el. (A Bejczy József utáni kutatást Tobak Tibor és Tóth Ferenc közösen kezdték

el a rendszerváltás után.) Előkerültek olyan szemtanúk, akik sokat segítettek a kutatási terület leszűkítésében, és végül 2005. október 28-án meglelt a sírhely. A leginkább embert próbáló munka a békéssámsoni Il-14-es esete volt, mert kiderült, hogy a repülőgép egy részét, a benne lévő utasok holttestével együtt, nem emelték ki az utasszállító lezuhanása után. 2009-ben három feltárást hajtottak végre a szolnoki alakulat és a Magyar Roncskutató Egyesület kutatói. Abony mellett egy Boston bombázó roncsai kerültek elő, Tószeg mellett pedig sikerült azonosítani egy román Ju-87-es lezuhanási helyét, s ez több szempontból is kivételes lelet. Egyrészt a román repülőcsapatok magyarországi tevékenységével kapcsolatban szinte semmilyen tárgyi emlék nem maradt, másrészt ez a Tószeg környékén kialakult légi harc a repüléstörténet egyik legsúlyosabb veszteséget okozó

szövetségesek közötti összecsapás volt. A szovjet vadászgépek pilótái nem ismerték fel az akkor már szövetséges gépeken a felségjelzést, és az összes román gépet lelőtték. Egy személyzet nem élte túl az összecsapást, Victor Zizda őrmester, pilóta és Constantin Pietraru tizedes, lövész hősi halált haltak.

2009. október 27-én Porubszky Béla értesítette Punka Györgyöt, hogy sikerült megtalálniuk egy magyar repülőgép lezuhanási helyét. A roncsok között emberi maradványokat és magyar hadnagyi váll-lapokat találtak. A terület teljes feltárása során további csontok, roncsdarabok és egy pilótajelvény került elő, amelyek egyértelműen igazolták, hogy magyar nemzetiségű volt a gép pilótája. A maradványok állapota nem tette lehetővé a DNS-azonosítást, ezért közvetett bizonyítékok alapján sikerült alátámasztani, hogy Búcs

mellett Horváth György hadnagy földi maradványai kerültek elő.

Az alakulat hagyományörző munkájának látványos része a különböző kiállítások, tárlatok berendezése. A bázis névadójának tiszteletére készített kis tárlat eredeti relikviákkal, makettekkel és fotókkal mutatja be az első világháború időszakát. 2013-ban, ittebei Kiss József halálának 95. évfordulóján, magyar kutatók jártak Olaszországban azokon a helyszíneken, ahol egykor a magyarok harcoltak. Az idén két állandó kiállítással bővült a paletta. Az egyik az MH 86. Szolnok Helikopterbázis afganisztáni missziójának állít emléket. A három vitrin bepillantást enged a légikiképzés-támogató csoport (Air Mentor Team, Mi-24) és a légi tanácsadó csoport (Air Advisory Team, Mi-17) feladataiba és mindennapjaiba. A másik az alakulat 75 éves történetét mutatja be a kezdetektől napjainkig.

Ahol a smaragdzöld folyó kanyarog...

ISONZÓ EXPRESSZ

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ SORÁN AZ OLASZ FRONT KÉT MEGHATÁROZÓ SZAKASZA, AZ ISONZÓ ÉS A DOBERDÓ KERÜLT BE FOGALOMKÉNT A MAGYAR KÖZTUDATBA. E KÉT TERÜLET LEGFONTOSABB HELYSZÍNEIT LÁTOGATTÁK MEG 2016. JÚLIUS 17-21. KÖZÖTT A BUDAPESTRŐL INDULT KÜLÖNVONAT, AZ ISONZÓ EXPRESSZ UTASAI.

A történészek állítják: a mai Magyarország területén talán nincs is olyan család, amely ne lett volna valamilyen szinten érintett a Nagy Háborúban. A négy évig tartó világháborúban három és fél millió magyar katona öltötte magára a Monarchia egyenruháját. Közülük 660 ezren vesztették életüket, sokan pedig testileg-lelkileg örökre meggyomorodva tértek haza. Az Osztrák–Magyar Monarchia katonái a szerb, a keleti és az olasz fronton vették ki részüket a háború véres valóságából. Utóbbi helyszínen vártak rájuk a legkegyetlenebb körülmények...

Az Olasz Királyság és az Osztrák–Magyar Monarchia között százegy esztendővel ezelőtt, 1915 júniusában kezdődtek a harcok. Az egykori szövetségesekből ellenséggé váló két ország hadseregei az Isonzó folyónál tizenkét öldöklő csatát vívtak egymással. Ezekben csaknem másfél millióan estek el, sebesültek meg, tűntek el, vagy kerültek hadifogságba. Mindkét fél katonáinak embertelen körülményeket kellett kiállniuk: magashegyi viszonyok között, télen méteres hóban, nyáron árnyék nélküli, sziklás területeken, az élelem-, és vízhiánytól folyamatosan szenvedve harcoltak. Az Isonzó fronton helyt-

állt magyar katonákra emlékeztek a Budapestre indult különvonat, az Isonzó Expressz utasai is. Július 17-én, a reggeli órákban, a MÁV Nostalgiá Kft. által összeállított, tizenegy kocsiból álló szerelvény gördült ki a Nyugati pályaudvarról. Az ötnapos zárandokútra több mint négyszázan váltottak jegyet.

Az emlékezőknek a vonaton a Nagy Háború Kutatásáért Közhasznú Alapítvány történészei nem csupán segítettek eligazodni a korszak kusza eseményeiben, de számos háttérinformációval és érdekességgel is szolgáltak. A Magyar Tartalékosok Szövetsége hagyományörző tagozatának tagjai pedig első világháborús egyenruha- és fegyverzeti bemutatót tartottak számukra.

Az Isonzó Expressz egyik ötletgazdája, az Indóház Közlekedési Lap- és Könyvkiadó vezetője, T. Hátori Ferenc még a vonat indulásakor azt mondta: a zárandoklat tavalyi nagy sikere után titkon remélték, hogy ez a történelmi emlékvonat nem csak egyszeri alkalom lesz. Idén, Doberdó kiürítésének századik évfordulójára emlékezve szervezték meg az Isonzó Expresszt, de terveik között szerepel – mivel a centenáriumi évekből még kettő hátravan –, hogy jövőre, a caporettoi áttörés századik évfordu-

lóján, illetve 2018-ban is elindítják a zarándokvonatot az egykori olasz frontra.

Az Isonzó Expressz az Indóház, a MÁV Nostalgia Kft., a Budakeszi Kultúra Alapítvány, a Nagy Háború Kutatásáért Közhasznú Alapítvány, valamint a HM Társadalmi Kapcsolatok Hivatal (HM TKH) közös szervezőmunkájának eredménye.

– A HM TKH szinte azonnal csatlakozott a szervezőbizottsághoz, mivel fontosnak tartotta, hogy megvalósuljon a centenáriumi zarándokút – tudtuk meg Lázár-Takács Katalintól, a hivatal főigazgatójától, aki elmondta azt is, hogy a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség delegá-

ciója mellett a debreceni Kratochvil Károly Honvéd Középiskola és Kollégium növendékei, valamint tanárai is az Isonzó Expressz utasai voltak.

A program második és harmadik napján az utasok megtekintették a Doberdó-fennsík és az Isonzó-völgy legfontosabb, első világháborús helyszíneit. Több megható pillanat is volt: az egykori katonák unokái, dédunokái gyakran könnyekkel küszködve járták be azokat a területeket, ahol őseik harcoltak, megsebesültek, életüket adták a hazáért. A visintini magyar kápolnában a vonaton utazó római katolikus plébános, Horkai Gábor tartott közös imádságot. A San Martino Del Carso

településhez közeli templomdombon, a 4. nagyváradi gyalogezred emlékgúlájánál, a debreceni honvéd középiskola növendékei helyezték el az emlékezés koszorúját, leróva kegyeletüket az ezred parancsnoka és az iskola névadója, Kratochvil Károly előtt is.

Megható emlékezés helyszíne volt a Monte San Michele magaslat csúcsán álló emlékmű is, amely a Doberdó-fennsík legmagasabb pontján, a tengerszint felett 275 méterre található. Itt egyszerre ötven ember kezdte el énekelni a Himnuszt. A fehér sziklára erősített márványtábla felirata az egykor itt harcoló magyar katonák bátorságát hirdeti. „Ezeken az ormokon olaszok és magyarok harcoltak egymással. És testvérekké lettek a halálban!”

A sírkövek között, a levegőben vibrált az évszázados múlt – legalábbis sokan érezték így a foglianói osztrák–magyar katonai temetőben, ahová a Monarchia 14 550 katonájának földi maradványait temették el. A különvonat utasai elhelyezték az emlékezés virágait, nemzetiszín szalagjait azokon a sírköveken, amelyeken magyar nevek olvashatók. Ugyanígy hajtottak fejet az 1916-ban létesített tolimi osztrák–magyar katonai temetőben, ahol háromezer-háromszázan alusszák örök álmukat, s a terület közepén álló piramis formájú emlékmű az Osztrák–Magyar császári és királyi 30. gyalogezred elesett katonáinak állít emléket. Az Isonzó

nem sokkal később már smaragdzöld színben pompázó folyóként kanyarog végig a nevét viselő völgyben, hogy félszáz kilométer megtétele után az Adriai-tengerbe ömöljön...

A repidugliai első világháborús katonai temető Európa legnagyobb katonai emlékműve és zarándokhelye. A hatalmas márványlépcső 100 187 elesett olasz katona földi maradványait őrzi. Az emlékművet huszonkét márványlépcsőfok alkotja, tetején három kereszt és egy kápolna áll. Minden sor függőleges falának tetején a Presente! felirat olvasható. Az olasz katonák hite szerint az elesett harcos halála után is harcban szerzett testvéreivel tart, így amikor sorakozók alkalmával egy-egy halott nevét mondták, társai helyettük is elkiáltották: Jelen!

Az embertelen körülmények között zajló száz évvel ezelőtti harcokról leginkább a Kolovrat település fölé 1140 méteres tengerszint feletti magasságig felnyúló hegycsúcsra (amely 1917 októberében, a caporettói áttöréskor stratégiai fontossággal bírt) szerezhetek benyomást a különvont utasai. A helyreállított olasz lövészárk-rendszereket végigjárva átélhetővé vált mind a védők, mind pedig a hegytetőt rohamozó támadók elkeseredett küzdelme a magaslatért. A látvány mellett a hagyományörzők közelharc-bemutatójukkal szemléltették a száz évvel ezelőtti harcok kegyetlenségét. Az Isonzó Expressz utasai közül sokan csak itt döbbsentek rá, mennyire

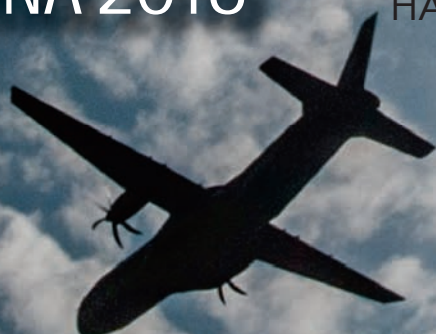
nehéz, kiszolgáltatott és kilátástalan helyzetben éltek és harcoltak itt a katonák. Kobaridban, vagyis az egykori Caporettóban, a város fölött található Ossarium, azaz csontház a Nagy Háborúban elesett olasz katonák emlékhelye: 7014 olasz katona nevét vésték fel a Szent Antal-kápolna alatt található emlékfalra, de további 2748 ismeretlen olasz katona csontjait is őrzi az építmény.

A zarándoklat a Sveto település határában található első világháborús temetőben ért véget. A Nagy Háború idején Sūta-nak nevezett kis telepü-

lés templomában működött a Magyar Vöröskereszt Egylet tábori kórháza. Az itt elhunyt katonákat a templom közelében megnyitott temetőben helyezték végső nyugalomra; 1160 – más források szerint 1170 – hősi halottat temettek itt el. Közülük 678-an magyarok voltak, többségüknek a neve is ismert. A katonai tiszteletadással megtartott megemlékezésen a Honvédelmi Minisztérium delegációja mellett a szlovén védelmi minisztérium képviselői, illetve az Isonzó Expressz utasai is elhelyezték az emlékezés virágait.

BAHNA 2016

HADIKULTÚRA CSEH

MÓDRA

A rendezvény járműgyűjtők és katonai hagyomány-örzök találkozásából nőtt ki magát, akik a kezdeti években saját szórakozásukra gyűltek össze és mustrálták értékesebbnél értékesebb relikviáikat. Később aztán – kitűnő érzékkel – a cseh hadsereg is csatla-

kozott a szervezőkhöz, és ezzel egy olyan, évről évre visszatérő program vette kezdetét, amely Közép-Európa-szerte párját ritkítja. Az idei rendezvény méretét jól jellemzi a tény, hogy a nap elején végrehajtott járműves felvonulás csaknem két órán át tartott, s ezalatt egyszer sem tűnt fel kétszer ugyanaz a katonai géptípus. Az élen a második világháború korának járművei haladtak, majd a kronológiai sort tartva a hatalmas

konvoj végére elérhettünk a legmodernebb cseh, lengyel és szlovák harcjárművekig.

Ezt követően egy szoros, tökéletesen megszervezett, üresjáratot nélkülöző programsorozat vette kezdetét – a közönség láthatott pazar koreográfiával előadott első világháborús légi csatát, megtekinthette a cseh rendőrség képesség-bemutatóját, valamint a cseh hadsereg lenyűgöző demonstrációját.

GYORS GYŐZELEM

BÁR A LEGNAGYOBB TITOKTARTÁS KÖZEPETTE CSATLAKOZOTT A HÁRMAS SZÖVETSÉGHEZ (VAGYIS PAPÍRON A KÖZPONTI HATALMAK TÁBORÁHOZ TARTOZOTT), ROMÁNIA AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ KITÖRÉSEKOR SEMLEGES MARADT. IDŐVEL TERMÉSZETESEN MINDKÉT HADVISELŐ FÉL MAGA MELLÉ AKARTA ÁLLÍTANI, S VÉGÜL AZ ANTANT AKARATA ÉRVÉNYESÜLT: 1916. AUGUSZTUS 27-ÉN A BALKÁNI ORSZÁG AZ Ő OLDALUKON LÉPETT BE A HARCOKBA.

A frissen függetlenné vált, s a politikai elszigeteltségből kitörni igyekvő Románia részben a nagy vetélytárs Bulgáriával akkor még baráti viszonyt ápoló Oroszország egyre növekvő balkáni befolyásának ellensúlyozása érdekében döntött úgy, hogy szövetségre lép az Osztrák–Magyar Monarchiával, illetve a Monarchia által a Német Birodalommal. Az 1883. október 30-án, Bécsben aláírt szerződésről azonban Károly román királyon és néhány bizalmi emberén kívül egyetlen román politikus sem tudott, s a

szélesebb közvélemény előtt a későbbiekben is titokban maradt. A megállapodás öt esztendőre szólta, ám amennyiben azt a határidő lejártá előtt egy évvel nem mondták fel, illetőleg a szerződés szövegén egyik fél sem kívánt változtatni, akkor a dokumentumot automatikusan további három évvel meghosszabbítottak tekintették a felek, akik emellett kölcsönösen a legteljesebb titoktartást fogadták. A szerződéshez még aznap hozzájárult a Német Birodalom is, de csak 1888. május 15-én csatlakozott a bécsi egyezményhez, miáltal

Románia a hármas szövetség tagjává vált.

Szerződés ide vagy oda, a Monarchia és Románia kapcsolata soha nem nyugodott szilárd alapokon, s a kezdet óta nélkülözte az őszinteséget, elsősorban azért, mert a kis délkelet-európai állam magának akarta Erdélyt. Ebből adódóan az ország az 1912–13-ban megvívott két balkáni háború után már inkább az antantalmakhoz húzott, mert úgy érezte, hogy azok támogatásával végre beteljesedhet a terület megszerzésére vonatkozó régi álma.

KOCKÁZATOK ÉS MELLÉKHATÁSOK

Románia az első világháború kitörésekor mindazonáltal semleges maradt, s ezt kétségtelenül kényes helyzete indokolta. Tartott ugyanis Oroszország balkáni befolyásának túlzott megerősödésétől, Erdély birtokba vételének valóra váltását azonban a cári birodalmat is a soraiban tudó antant győzelmétől várhatta. A politikai megfontolások tehát azt diktálták, hogy a haderejét minél tovább őrizze meg épen, s egyik oldalhoz se csatlakozzon. A balkáni ország megnyeréséért ugyanakkor hamarosan megkezdődött a versenyfutás a hadviselő felek között.

A központi hatalmakkal szimpatizáló román politikusok Bécsen és Berlinen keresztül kíséreltek meg nyomást gyakorolni a budapesti kormányra, hogy az jelentős politikai kedvezményeket adjon az erdélyi románok számára, így segítve elő Románia hadba lépését Németország és a Monarchia oldalán. Tisza István magyar miniszterelnök viszont úgy gondolta: a bukaresti kormány döntését egyedül a harctéri események befolyásolhatják. Ha a Monarchia győz, nem kell alkudoznia szomszédjával, vereség esetén pedig az engedmények amúgy sem érnének semmit. A helyzet a következő esztendőben sem változott: bár 1915 folyamán a központi hatalmak és Románia viszonya feszültebbé vált, az erdélyi kérdés továbbra is alkudozások tárgya maradt. Ráadásul német részről

Magyar katonák indulnak a Románia elleni háborúba.

is nőtt a nyomás, hiszen Románia katonai erejére nagy szükség lett volna a keleti hadszíntéren. A hadi helyzet átmeneti javulása, illetve Bulgária csatlakozása a központi hatalmakhoz ugyanakkor csökkentette a magyar kormányra nehezedő nyomást.

Az antant számára 1916 közepén, a több hadszíntéren megindított nagy nyári offenzívák idején jött el a kedvező pillanat ahhoz, hogy Romániát – s esetleg Görögországot – a saját oldalukon bevonják a háborúba. Úgy vélték: ha az új szövetségesek, karöltve a Szalonikiben állomásozó angol–francia erőkkel (melyek még 1915 őszén, a központi hatalmak Szerbia ellen indított hadjáratának idején érkeztek a görög kikötővárosba) a Balkánon megnyitják a negyedik jelentősebb európai frontot, az ellenséget minden korábbinál súlyosabb helyzetbe hozzák.

ITT AZ IDŐ

A románok olyan időpontban akarták elkötelezni magukat az antant mellett, amikor a németek semmilyen veszélyt nem jelentenek rájuk a Balkánon, így a területi igényeiket gyorsan és kevés veszteséggel realizálhatják. Úgy tűnt, erre 1916 nyarán

Arthur Arz von Straussenburg

Német autóoszlop az Ojtozi-szorosban.

kínálkozik megfelelő alkalom. Érezték ezt a magyar politikai vezetők is, nem véletlenül küldött Tisza István 1916. július 7-én memorandumot Ferenc József császárnak, amelyben a román támadás valószínűségével számolva azt fejtegette: bár a Bruszilov-offenzíva súlyos válsággal fenyeget, némi erőt át kellene csoportosítani a román határra, akár Szerbia jelen-

tős részének feladása árán is. Július végén ismét az uralkodónál sürgetett intézkedéseket, azt javasolva, hogy a császár a németektől kérjen segítséget, amiért cserébe – ha szükséges – lemondhatna a javukra a Monarchia lengyel területekre vonatkozó igényéről is.

Még ugyanebben a hónapban a német, az osztrák–magyar és a bolgár katonai vezetés megállapodott abban, hogy a román hadsereg támadása esetén összehangolt katonai lépéseket tesznek, amelyek célja nem az ellenséges offenzíva feltartása, hanem a balkáni ország hadseregének megsemmisítése, illetve a déli front kialakulásának megakadályozása lesz. Bulgária északi határán bolgár, török és német katonai egységek gyülekeztek a német August von Mackensen tábornok parancsnoksága alatt, az osztrák–magyar hadvezetőség pedig augusztusban az erdélyi védelem előkészítése érdekében Arthur Arz von Straussenburg tábornokot – a Monarchia haderejének későbbi vezérkari főnökét – küldte a déli határvidékre.

Mivel Románia belépése esetén a keleti hadműveletek összehangolása Oroszországra várt, az antant nevében ők tárgyaltak a bukaresti kormányzattal. A cári vezetés még 1914. október elsején elismerte Románia igényét Ausztria–Magyarország románok lakta területeire, ám Bukovina nagy részére maguk az oroszok is pályáztak, míg a Temesi bányságot – vagy legalább annak egy szeletét – Szerbiának kívánták juttat-

Erich von Falkenhayn

ni. Ugyancsak vitára adott okot a katonai együttműködés módja. A románok erdélyi benyomulással akarták megkezdeni a háborút, az ezzel egy időben szinte bizonyosan meginduló bolgár offenzíva feltartóztatását pedig az oroszokra hagyták volna. A cári haderő vezérkara viszont Galíciában számolt leendő szövetségeseivel.

A júniusban és júliusban folytatott intenzív tárgyalások eredményeként a román kormány 1916. augusztus 17-én csatlakozott az antanthoz. A Bukarestben aláírt titkos szerződés értelmében a szövetségesek vállalták, hogy a Szalonikinél és a Galíciában indítandó offenzívákkal, továbbá hadiszállítással segítik a románok Monarchia elleni támadását, amelyet az egyezség értelmében legkésőbb augusztus végéig meg kell kezdeni-

ük. A területi igények tekintetében pedig Oroszország engedett nyugati partnereinek, hiszen az antanthatalmak a hadba lépésért cserébe Romániának ígérték Bukovina egy részét, az egész Bányságot, illetve Erdélyt. Érthető tehát Ion I. C. Brătianu miniszterelnök kijelentése: „Ki tudja, hogy vajon a századok során lesz-e még egy ilyen kedvező pillanat, mint a mostani.” Úgy vélte, Romániának ezért akár a vereség kockázatát is vállalnia kell, hiszen az Erdélyre vonatkozó igények nagyhatalmi elismerése az egyesítési törekvés ügyét mindenképpen előreviszi. Ezért abba is belement, hogy történjék bármi, nem köt különbékét a központi hatalmakkal. A balkáni ország végül 1916. augusztus 27-én üzent hadat a Monarchiának, az I. Károly örökébe lépett Ferdinánd király csapatai pedig az éj folyamán átkeltek a Kárpátok hágóin.

Válaszul 28-án Németország, 29-én Törökország, szeptember elsején pedig Bulgária deklarálta a háborút Románia ellen, az utóbbi állam ráadásul már másnap megtámadta Dobrudzsát. A románok haditervét leginkább területszerzési vágyaik befolyásolták, ezt bizonyítja az is, hogy négy hadseregükből hármat Erdély határainál sorakoztattak fel. Az oroszokkal a 4. hadsereg biztosította az összeköttetést, tőlük délre a 2. hadsereg, míg a szerb határig az 1. hadsereg rohamozott. A bolgár offenzívát Dobrudzsában a 3. hadseregnek kellett volna feltartóztatnia.

Akcióban a magyar tüzérség.

Német tisztek figyelik csapataik támadását. A románok négy hónappal a hadba lépésük után elvesztették országuk kétharmadát.

KIJÓZANÍTÓ POFON

Erdélyben az Arz tábornok vezette 1. osztrák–magyar hadsereg 34 000 katonája csak lassítani tudta a román térnyerést, amelynek mélysége szeptember közepéig egyes helyeken elérte a 60–80 kilométert. Szeptember 10-én a Szalonikiben állomásozó antantsapatok is megkezdték a támadást, miután még a nyár folyamán szétbontakoztak a görög–szerb határ (vagyis a macedón front) mentén. A vegyes összetételű, francia, angol, szerb és orosz katonákból álló haderő irányítását francia főparancsnokra, Maurice Sarrail tábornokra bízta. Nyugatról hozzájuk csatlakozott az olaszok dél-albániai frontja, az Ohridi-tó és a tenger között. A támadással az antant azt kívánta megakadályozni, hogy a térségből a németek és a bolgárok csapatokat vonjanak ki a Románia elleni harchoz.

Mindeközben az Osztrák–Magyar Monarchia – amelynek helyzete a keleti és az olasz hadszíntéren is megrendült a Bruszilov-offenzíva, illetve a 6. isonzoí csata miatt – Erdélyben nem tudott úrrá lenni az eseményeken. A németek pedig kihasználták a kínáló alkalmat, s ráerőltették szövetségesükre az egységes hadvezetést, amit addig hiába kívántak. Szeptember 6-án Paul Hindenburg német és Franz Conrad von Hötzendorf osztrák–magyar vezérkari főnök aláírta azt a megállapodást, amely kimondta:

„A jövőbeni bolgár–német–osztrák–magyar–török hadműveletek egységes vezetésének biztosításáért őfelsége a német császár átveszi a központi hatalmak és szövetségeseik hadműveleteinek fővezérletét”. Az egyezséghez csatlakozott a bolgár és a török vezérkar is.

A macedón frontra hamarosan egy újabb német hadosztály érkezett, s az ott harcoló bolgár és német erők parancsnokságát Karl von Bülow tábornok vette át. A Mackensen irányítása alatt álló, Bulgária északi részén csoportosuló – német, bolgár és török erőket tömörítő – Duna-hadsereget megerősítették, és a román főváros, Bukarest elleni támadásra készítettek fel. Erdélyben, közelebből Marosvásárhelyen összpontosították az 1. osztrák–magyar hadsereget, attól délkeletre pedig a német és monarchiabeli egységekből összeállított 9. német hadsereget, amelynek parancsnoka a német vezérkar éléről augusztus végén menesztett Erich von Falkenhayn lett. Minden készen állt tehát a Románia elleni hadjáratához. A központi hatalmak számára fontos volt, hogy új ellenségüket teljesen kikiktassák a háborúból, vagy legalább lerövidítsék a hosszú balkáni arcvonalat. A rövidebb front védelme ugyanis kevesebb katonát igényelne, a felszabaduló csapatok pedig bevethetővé válnak más harctereken. Mindezeket túl, egy esetleges győzelemmel komoly természeti kincsek birtokába is

kerülhet a német, osztrák–magyar, bolgár és török erők alkotta négyes szövetség.

Mackensen sikerei, azaz a Bukarestet délről fenyegető veszély arra kényszerítette a román hadvezetést, hogy leállítsa az erdélyi támadást, és erőinek egy részét onnan a főváros védelmére csoportosítsa át. Ennyi elég is volt Falkenhayn számára, aki 1916. szeptember 26–28-án Nagyszebennél az 1. román hadseregre, majd október 5–6-án Persányánál a 2. román hadseregre is vereséget mért. Arz tábornok pedig október 7–9. között Brassónál győzte le a 4. román hadsereget. Az ellenség sorra adta fel a hágókat, és október végére Erdély teljes területéről kivonult. November folyamán a 9. német hadsereg Erdély felől, Mackensen pedig a Duna irányából tört be a Román-alföldre. A születésnapját éppen aznap ünneplő német tábornok december 6-án vonult be Bukarestbe, s ugyanekkor került Ploiești is a központi hatalmak kezére.

Az év végére már az ország kétharmada állt megszállás alatt. A kormány Moldvába menekült, ahol a hadsereget a Henri Mathias Berthelot vezette francia katonai misszió igyekezett újjászervezni. Románia ráadásul nemcsakára még nehezebb helyzetbe került: közvetlen támasz nélkül maradt a keleti hadszíntéren, mivel a bolsevik hatalomátvétel után Oroszország kilépett a háborúból. A kormány így 1917. december 9-én – szembe menve az antantnak tett ígérettel – fegyverszünetet kötött a központi hatalmakkal, 1918. május 7-én pedig aláírta a bukaresti békeszerződést, melynek értelmében átengedte Dobrudza egészét Bulgáriának, míg a Kárpátok mentén egy keskeny, 2–10 kilométer mélységű sávot az Osztrák–Magyar Monarchiának. Mégis az a különös helyzet állt elő, hogy a vesztes háborút területi nyereséggel zárta, mert megtarthatta az 1918 januárjában Szovjet-Oroszországtól megszerzett Besszarábiát. A bukaresti békeszerződéssel Románia számára gyakorlatilag véget ért az első világháború.

1918. november 10-én, azaz egy nappal a harcokat lezáró fegyverszünet aláírása előtt azonban ismét hadat üzent Németországnak, így a győztes oldalon fejezhette be a világégést.

Vakációzz
laktanyában!

APRÓHAD

IDÉN NYÁRON SOK FIATAL AKADT, AKIK HAZÁNK, ILLETVE A NAGYVILÁG NÉPSZERŰ NYARALÓHELYEI MELLETT EGY-EGY HÉTRE VALAMELYIK LAKTANYA FALAI KÖZÉ IS BEKÖLTÖZTEK. A HADERŐ HONVÉDELMI, PÁLYÁRA IRÁNYÍTÓ TÁBORAIBAN MEGTAPASZTALHATTÁK: KATONÁÉKNÁL IS LEGALÁBB OLYAN BULI A NYÁR, MINT PÉLDÁUL A FELHŐTLEN KOKTÉLOZGATÁS VALAMELYIK HOMOKOS TENGERPARTON.

Persze azt nem írhatjuk, hogy legalább annyira pihentető is, mert az ország tíz különböző pontján megszervezett honvédelmi táborban a szabadidő irányított, kellemes és hasznos eltöltése egyaránt kiemelt cél volt. Ráadásul a fiatalok testközelből megtapasztalhatták: milyen is a 21. századi magyar katonáélet. Jó, a sátortábor (nem úgy, mint a kora reggeli ébresztő és a körletrend) nyilván nem mindig tartozik a honvédek mindennapjaihoz, de hosszabb gyakorlatokra történő

kitelepüléskor ma sincs másként. Kétkedő olvasóink ugyanakkor gondolhatnák: na persze, majd pont a zászlófelvonás, a sorakozó, a tábori egyenruha, a különféle alakgyakorlatok, az elméleti honvédelmi ismeretek, valamint a szalonna-olvasztó forróságban végrehajtott, katonás foglalkozások lesznek népszerűek a mai fiatal generációnál. Ám a helyzet az, hogy sehol sem kellett lasszóval fogni az ifjúságot. Jásdi Balázs, a Magyar Tartalékosok Szövetsége hagyományörző ta-

gozatának vezetője az elmúlt évek tapasztalata alapján például úgy látja, hogy a fiatalok abszolút fogékonyak a honvédelem ügye iránt. Állítólag a tábor végére még a legügyetlenebbnek hitt gyermek is tökéletesen végrehajtotta a díszelgést és a fegyverkezelést. (Igaz, tudjuk, hogy ügyetlen gyerek nincs, csak olyan, akit még nem képeztek ki megfelelően.)

A honvédelmi táborok helyszínei közül az egyik legexkluzívabb kétségtelenül az MH 59. Szentgyörgyi

Dezső Repülőbázis volt, mert ugyan melyik civil táborban nyílik lehetőség arra, hogy testközelből Gripen vadászgépeket nézhessen a gyerek, vagy bekukkantson az An-26-os szállító repülőgép pilótafülkéjébe? Persze, mindez pusztán nézőpont kérdése, mert minden alakulatnál más és más katonai ínycséség várt azokra, akiknek nem okoz gondot, hogy nyáron is reggel hatkor kelnek, és a nap nem a televízió/számítógép/mobiltelefon bámulásával kezdődik, hanem zászlófelvonással

és reggeli tornával. Győrött településnek a légvédelmi rakétások, Székesfehérvár többek között a katonai híradás egyik fellegvára, Kaposvár a logisztikáé, Tatán ott vannak a harcokocsik, Szentesen a katonai bűvárok, Várpalota kezelésében például a híres Romváros, és így tovább.

S hogy miként folytatódott egy átlagos nap a honvédelmi táborokban? A teljesség igénye nélkül: válogatottan izgalmas sportversenyekkel, járőrversennyel, paintball-lövészettel, légpuska-lövészettel, gyakorló kézigránát-dobással, UAZ-tolással,

tájékozódási és túlélési technikák gyakorlásával, közelharc-foglalkozással, álcázással, alapvető egészségügyi ismeretek elsajátításával és gyakoroltatásával, számháborúval, akadályversennyel, sebesültszállítással, éjszakai menetgyakorlattal, jelenkori és régebbi haditechnikai eszközök mustrájával.

Általánosságban vizsgálva a fiatalok visszajelzéseit, a legérdekesebb talán az, hogy a megszólítottak döntő többsége kiemelte: mennyire tetszik nekik a fegyelem. Itt nem lehet mindent, és szerintünk ez

igenis jó – mondták többen. Szintén több katonásan vakációzó ifjú vélte úgy, később nem kizárt, hogy a katonai pályát választja. Mert a nyári honvédelmi táborok egyik kimondott távlati célja, hogy a résztvevőkben a pályaválasztásnál felmerüljön majd a katonai szolgálat lehetősége is. Addig pedig levezetesként, vagy amolyan esti programként, maradt a tábortűz melletti beszélgetés, a filmnézés, illetve – mint például Veszprémben – a katonai sáortábor környékén, szabályos váltásokban végrehajtott éjszakai őrség. (Ne-

... hogy a szomszédban táborozó civil Mókus őrs a sötétség beállta után meglovasítsa a menő „Honvédelmi Tábor” feliratú egyenpólókat.)

A táborokkal kapcsolatosan dr. Eleki Zoltán alezredes, kiemelt testnevelő főtiszt elmondta: abszolút pozitív tapasztalatokat gyűjtöttek az elmúlt hónapban.

– Több helyszínt magam is felkerestem. A gyerekek általában arról kérdezték a kiképzőket, hogy mikor lesz a következő tábor. A háromszázötven főből alig párán

adták fel az első napon, a többiek örömmel csináltak végig mindent. Lényeges kérdés volt, hogy vajon az okostelefon-, illetve tablet-használat napközbeni tiltása mennyire lesz probléma, hiszen ez a generáció nagyon nehezen engedi el ezeket a technikai eszközöket. Szerencsére sikerült teljes mértékben lekötni őket, és nem hiányzott nekik. Összességében sok minden olyat megtudtunk mutatni a fiataloknak, amihez a civil életben nem férnek hozzá – fogalmazott az alezredes, aki örömtelinek tartotta azt is, hogy döntő többségében nem katonaszülők gyermekei vakációztak a laktanyák falain belül.

Mit lehet ehhez még hozzátenni? Csak annyit, hogy kiadhatjuk talán a „jövőre veled, ugyanitt” parancsot.

„Nagyon rossz érzés, hogy vége van. Mert így vége ennek a katonai sátorban alvós, kihívásokkal teli, küzdős, vagány tábornak, és ezt nagyon sajnálom.”

(Szuli Georgina Blanka, honvédelmi táborozó véleménye a szentesi műszaki ezrednél töltött egy hétről.)

„A légpuska-lövészet volt a legjobb – egy padlástérben kialakított lőtérrel tehettük próbára képességeinket.”

(Heindl Roland, Győr)

„Nagy céloom jelenleg az, hogy a Nemzeti Közsolgálati Egyetemre felvegyenek. Ebben is segít ez a tábor.”

(Moldoványi Dávid, Debrecen)

Magyar Gripenek Varsó fölött TISZTELGÉS A LEVEGŐBŐL

HUSZONNYOLC GÉPBŐL
ÖSSZEÁLLÍTOTT KÖTELÉK
TAGJAIKÉNT, A MAGYAR
HONVÉDSÉG GRIPENJEI
IS KÖSZÖNTÖTTÉK
A VARSÓI NATO-
CSÚCSTALÁLKOZÓ
RÉSZTVEVŐIT. AZ MH 59.
SZENTGYÖRGYI DEZSŐ
REPÜLŐBÁZIS
JAS-39-ESEIT IVANICS
GYULA SZÁZADOS
ÉS TERPÓ ZOLTÁN
FŐHADNAGY VEZETTÉK.

Német Eurofighterek, lengyel F-16-osok és MiG-29-esek, spanyol EF-18-asok, szlovák és bolgár MiG-29-esek, román MiG-21-esek, cseh és magyar Gripenek köszöntötték a levegőből július 8-án a varsói NATO-csúcstalálkozó résztvevőit.

– A végrehajtás nem okozott különösebb nehézséget számunkra, hiszen vettünk már részt hasonló tisztelegő repülésen. A franciák nemzeti ünnepén, a 2008. július 14-én rendezett díszszemlén egy Gripenünk négy Mirage 2000D-vel húzott át Párizs felett. Hajózóink számára egyébként a kötelékben, a nagy csoportban történő repülés is rutinfeladatnak számít; a májusi Tiger Meet alkalmával például hetven repülőgép

is tartózkodott egyszerre a kijelölt légtérben. A feladat két szempontból volt speciális: a Gripeneknek egy nagyváros felett kellett alacsonyan, 150–300 méter magasságban áthúzniuk, és kint kevés idő állt rendelkezésünkre kidolgozni az együttműködést a részt vevő többi nemzettel. Nem Kecskemétre szálltak fel, hanem egy Poznan melletti repülőtérre. A hazai felkészülésre – ami gyakorlatilag az áttelepüléshez, a szlovák és a cseh légtéren történő átrepüléshez szükséges engedélyek beszerzését jelentette – bő két hetet kaptunk – sorolta Ugrik Csaba dandártábornok, a kecskeméti repülőbázis parancsnoka.

A két magyar vadászgép a Varsó feletti áthúzás előtt három nappal

Két spanyol EF-18-as és egy lengyel F-16-os köszönti a NATO-csúcs résztvevőit.

repült át a Poznan-Krzesiny repülőbázisra.

– Terveztünk ugyanis néhány gyakorló repülést az ottani lengyel F-16-osokkal. Egyébként a gépek többsége is itt landolt, csak a román MiG-21-esek, a szlovák, lengyel és a bolgár MiG-29-esek mentek a Varsó melletti Minsk Mazowiecki repülőterére. A Varsó feletti áthúzás előtt egy, a bázisunktól úgy félóránira lévő gyülekezési légtérben találkoztunk a többi géppel. Ugynevezett kiskötelékbe rendeződtünk; mi egy lengyel vezérgépet kísértünk, az előttünk haladókat harminc másodperces késleltetéssel követve. Erre a fél percre azért volt szükség, hogy ne kerüljünk a gázszugaraikba; ugyanis valamennyi gépnek azonos magasságot kellett tartania. Ebből a gyülekezési légtérből Varsóig és vissza tizenöt percen át tartott

az út, aztán egy újabb félórás repülés után leszálltunk a Poznan melletti légbázison. Másnap jöttünk vissza Kecskemétre, műszaki kollégáink pedig utánunk két nappal értek haza – kapcsolódott a beszélgetésbe Ivanics Gyula százados.

Bár a NATO-csúcs résztvevői előtti tisztelgés nem szerepelt az idei kiképzési tervben, ám kiválóan alkalmas volt az első félévben végrehajtott feladatok – szó szerint – ünnepélyes lezárására. Zsúfolt hónapokat tudhat ugyanis maga mögött a kecskeméti repülőbázis személyi állománya. Január 8-án ért véget számukra a Baltic Air Policing (BAP) légtérrendészeti misszió: 2015 szeptemberétől őrizték magyar Gripenek Lettország, Észtország és Litvánia légtérét. A kontingens létszáma több mint nyolcvan fő volt, a JAS-39-esek 430 órát töltöttek

a levegőben, 101 gyakorló riasztást kaptak, 25 éles elfogást hajtottak végre. A V4-ek EU-harcsoportjába történt felajánlás alapján több, a szárazföldi csapatok közvetlen légi támogatását (Close Air Support – CAS) célzó gyakorlaton vettek részt, folyamatosan szinten kellett tartaniuk a légi utántöltési képességet, és megkezdték a repüléseket az újonnan beszerzett éjjellátó készülékekkel. Május közepén öt vadászgéppel és 50 fős kontingenssel részt vettek a spanyolországi Zaragozában rendezett 55. NATO Tiger Meet repülőharcászati gyakorlaton, ahol ötven felszállással hatvankét repült órát teljesítettek. Július végétől pedig, a Panther Strike 2016 gyakorlat keretében, amerikai F-16-osokkal, A-10-es csatarepülőgépekkel, C-130-as nehéz szállítógépekkel, egy KC-135 légi utántöltő repülőgéppel, szlovák MiG-29-esekkel és a szlovén légierő PC-9M típusú repülőgépeivel közös repülő kiképzést hajtottak végre.

Ősszel – határrendészeti feladataik ellátásával párhuzamosan – a Gripenek részt vesznek majd egy nagyszabású együttműködési gyakorlaton a szárazföldi csapatokkal, és Csehországban is lesz egy CAS-gyakorlat. Nemzetközi repülőnapokon is ott lesznek a Magyar Honvédség JAS-39-esei: Horvátország, Ausztria, Szlovákia és a megalakulásának 90. évfordulóját ünneplő Svéd Királyi Légierő (Flygvapnet) meghívásának tudnak eleget tenni.

2008-ban Párizs felett is „parádézott” magyar Gripen.

Életmentő katona

A Dunántúli Ideiglenes Alkalmi Kötelékben szolgálatot teljesítő Sarok Máté őrmester járőrözés során elsősegélyben részesített egy helybéli férfit, aki egy esés következtében súlyosan megsérült. Az őrmester a baleset után azonnal megkezdte az elsősegélynyújtást, a vele együtt járőröző rendőrök pedig hívták a mentőket. Az Országos Mentőszolgálat munkatársai a beteget – állapotának stabilizálása után – kórházba szállították. Sarok Máté őrmester – az MH 12. Arrabona Légvédelmi Rakétaezred katonája – rendelkezik harctéri életmentő (Combat Lifesaver Course – CLS) képesítéssel.

Vizinger Diána hadnagy

Minden, ami sport

Tartalmas, változatos programok várták a gyerekeket a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum (HM HIM) immár negyedik alkalommal megrendezett táborában, amelynek ezúttal a sport volt a fő témája. A HM HIM múzeumpedagógiai és kiállítási osztálya hét munkatársának szervezésében a résztvevők egyebek mellett megismerkedhettek az íjászattal és a szablyavívással, megtekinthették az intézmény kiállításait, kirándultak a balatonkenesei honvédüdülőbe, s ellátogattak a Nemzeti Közszolgálati Egyetem vívótermébe is.

Kép és szöveg: Várkonyi Melinda százados

IN MEMORIAM

2016. június 27. és július 22. között elhunyt:

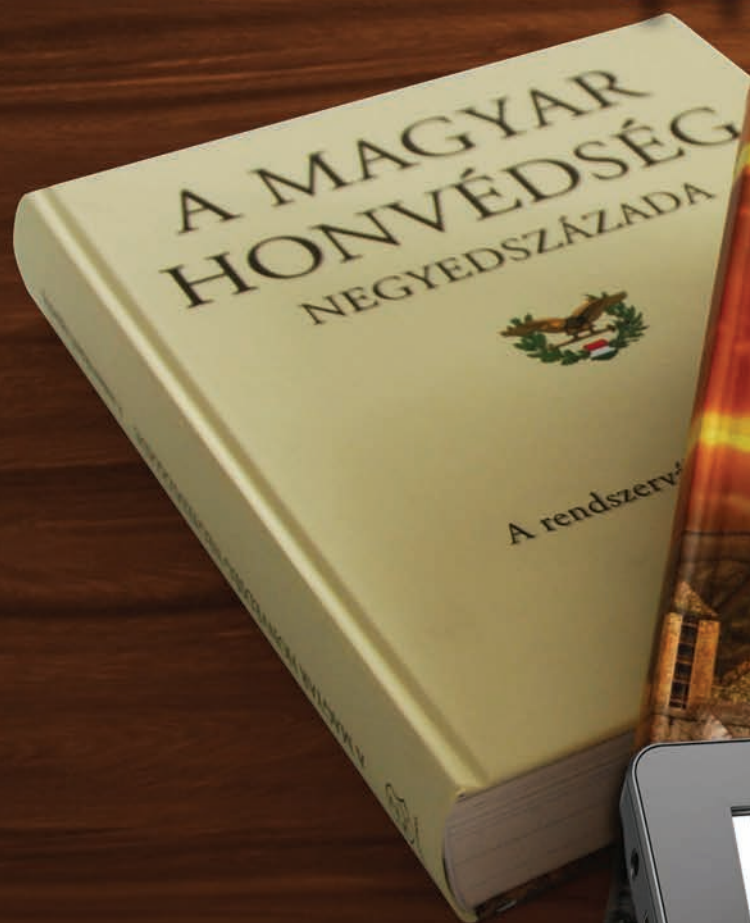
Kardosné Habenicht Viktória őrnagy (41), Varga Róbert főtörzsőrmester (39), Oszlács Mihály ny. vezérőrnagy, a Magyar Honvédség halottja (87), Bódi Ferenc ny. ezredes, a Magyar Honvédség halottja (76), Havasi János ny. ezredes (86), dr. Király György ny. ezredes (79), Holló Győző ny. alezredes (87), Lévy József ny. alezredes (83), Szoboszlai Béla ny. alezredes (77), Bíró Sándor ny. alezredes (65), dr. Tolnai Károly ny. alezredes (72), Dubniczky Gyula ny. alezredes (68), Bóna Sándor ny. alezredes (92), Gránicz Antal ny. alezredes (67), Huszti László ny. alezredes (86), Szilágyi György ny. alezredes (69), Zsemlye Imre ny. alezredes (85), Zsoldos Ferenc ny. alezredes (65), Zsolnai László ny. alezredes (64), Alexa János ny. alezredes (89), Cserna Gábor ny. alezredes (71), Kovács Gyula ny. alezredes (96), Kovács József ny. őrnagy (85), Halász Géza ny.

őrnagy (86), Fóris Imre ny. őrnagy (79), Czitor István ny. százados (86), Takács István ny. százados (59), Sebess László ny. százados (67), Horváth Lajos ny. hadnagy (73), Tuska János ny. főtörzszakaszlós (80), Bujtás Sándor ny. főtörzszakaszlós (83), Magyar István ny. törzszakaszlós (70), Szalai Gyula ny. törzszakaszlós (86), Mózsik Lajos ny. törzszakaszlós (63), Müller Árpád ny. törzszakaszlós (79), Dienes Kálmán ny. törzszakaszlós (70), Fuxreiter András ny. törzszakaszlós (73), Túhegyi Sándor ny. törzszakaszlós (84), Bendik Ferenc ny. zászlós (69), Simon János ny. zászlós (83), Sándor József ny. fő-törzsőrmester (58), Nagy Józsefné ny. közalkalmazott (70), Sipos Sándorné ny. közalkalmazott (71), Czető Zoltánné ny. közalkalmazott (79), Ivanics Jánosné ny. közalkalmazott (84), Melkvi Mihály ny. közalkalmazott (84), Rosner György Miklósné ny. közalkalmazott (86), Górász Gyuláné ny. közalkalmazott (81), Lencsés Istvánné ny. közalkalmazott (77).

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK

MEGNYITOTTUNK

shop.hmzrinyi.hu

Zrínyi Kiadó – HM Zrínyi Nonprofit Kft.

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Nyitva tartás:

hétfő – péntek 8.00 – 15.30

Győr Edina

Tel.: 06 1 459 5373; 06 30 578 1048

E-mail: gyoredina@armedia.hu,

Magyar Renáta

Tel.: 06 1 459 5319; 06 30 632 7605

E-mail: magyarrenata@armedia.hu

HONVEDELEM.HU

A KATONAI HÍRPORTÁL

Látogasson el hozzánk!

**FOTÓK, VIDEÓK,
HAZAI ÉS KÜLFÖLDI HÍREK, SPORT,
INTERJÚK ÉS MÉG
RENGETEG ÉRDEKESSÉG!**

